

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzetdir

№ 012 (6937)

23 yanvar 2024-cü il.
Qiyməti 60 qəpik

COP29 ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin ilk iclası keçirilib

5

Möcüzəvi layihə - AĞ ŞƏHƏR

2

Fransa Senatının qətnaməsində ÇİRKİN NİYYƏTLƏR

YAP Sədrinin müavini Tahir
Budaqov MDB PA-nın
beynəlxalq müşahidəçilər
qrupunun üzvləri ilə görüşüb

5

"Qarşıda Azərbaycanı
böyük perspektivlər gözləyir"

7

Uğursuz burun
əməliyyatlarının
aqibəti necə olur?

11

İşləyən
anaların
uşaq
məsuliyyəti:
nə etməli?

15

Telefonomaniya
xəstəliyi:
xilas yolu
varmı?

13

Möcüzəvi layihə - AĞ ŞƏHƏR

Bənzərsizliyi ilə dünyanın ən gözəl şəhərlərindən seçilən və nadir şəhərlər sırasında yer alan Azərbaycanın paytaxt şəhəri Bakı müasirliyi ilə köhnəliyin, qədimliyin vəhdətində diqqəti cəlb edir. Hər zaman tarixi və bir-birindən maraqlı, diqqətçəkən tikililəri ilə göz oxşayan Bakının adı bu gün yeni-yeni möhtəşəm və bənzərsiz abidələri ilə dünyanın ən gözəl və müasir şəhərləri sırasında yer alıb.

Tarix boyu bu şəhər öz əzəməti, füsunkarlığı ilə diqqəti cəlb edib. Böyük elmimədəni və sənaye mərkəzi olan Bakı

Dənizkənarı Milli Park, eyni zamanda milli və xarici mətbəxi ilə seçilən kafelər, restoranlar şəhərə rəng əlavə edib. Son illərdə Bakıda brend şəbəkələrə aid bir neçə beşulduzlu hotelin açılması paytaxtımızın simasına daha bir çalar bəxş edib. Bu gün "Four Seasons", "Fairmont", "Mariott", "Hilton", "Kempinski", "Jumeirah", "Sheraton", "Hyatt" - dünyanın səkkiz aparıcı hotel brendi Bakıdadır. Belə brendlərə yalnız dünyanın ən inkişaf etmiş şəhərlərində təsadüf olunur.

Bakı Bulvarında bərpa edilən "Qu quşları" fəvvarə kompleksi də paytaxtımızın əzəmətinə, görkəminə xüsusi bir rəng verir. Bakı Bulvarının tarixi rəmzlərindən biri olan "Qu quşları" fəvvarə kompleksi 60 ildən artıq tarixə malikdir. Paytaxtımızda qurulan "Qu quşları" fəvvarəsi də sakinlərin sevimli məkanlarından biri kimi hər zaman sevilir. Dünyaşöhrətli, Azərbaycanın dahi şairi Nizami Gəncəvi və görkəmli bəstəkar Qara Qarayevin "Yeddi gözəl" poeması və bələtdən ruhlanaraq yaradılan və 7 qu quşu

qədimliyinə, ərazisinin böyüklüyünə və əhalisinin sayına görə Şərqi qocaman və ən böyük şəhərlərindən biri hesab olunur. Sinesində məskən salan abidələri bu şəhərin sirləmə memarlıq nümunələrinin abidəsidir. Möhtəşəm Şirvanşahlar Sarayı kimi abidələr şəhərin memarlıq abidəsinə gözəl rəng əlavə edib. Qədim qala divarları, uca qüllələr Bakının əzəmətinə özündə ehtiva edir. Bakının ən möhtəşəm və sirləmə abidələrindən biri Milli Dənizkənarı Parkın qənşərində yerləşən məşhur Qız qalasıdır.

Bu gün ölkəmizin iqtisadi və sosial həyatında baş verən dəyişikliklər bütün sahələrdə yüksəlişlə müşayiət olunduğundan ölkəmizin hər bir yerində abadlıq, quruculuq işləri geniş vüsət alıb. Dinamik inkişaf, infrastrukturun yeniləşdirilməsi, geniş vüsət almış tikinti, quruculuq və abadlıq işləri regionlarla yanaşı, paytaxt Bakıda da uğurla davam etdirilib. Son illərdə Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və göstərişlərinə uyğun olaraq Bakıda həyata keçirilən abadlıq-quruculuq işlərinin həcmi daha da artıb. Paytaxtımızın görkəmi dəyişir, sakinlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması, mövcud şəhərsalma normalarına cavab verməyən, şəhərin ümumi görünüşünə xələl gətirən yaşayış binalarının, sosial və digər qeyri-yaşayış obyektlərinin sökülərək yenidənqurulması, yeni yaşayış binalarının inşa edilməsi, əlavə iş yerlərinin açılması istiqamətində ardıcıl işlər görülüb. "Bakı inkişaf edir, böyüyür və son vaxtlar Bakının memarlıq məsələlərinə xüsusi diqqət göstərilir. Vaxt var idi ki, Bakıda inşa edilən eybəcər, yəndəmsiz binalar göbək kimi üzə çıxırdı. Heç bir memarlıq normalarına uyğun gəlməyən, heç bir memarlıq əmsallarına cavab

verməyən bu yəndəmsiz binalar Bakının bəzi yerlərinin simasını əfsuslar olsun ki, mənfəəti doğru deyilmişdir. Ancaq son vaxtlar bu məsələyə ciddi nəzarət var. Dövlət tərəfindən bütün bu məsələlər tənzimlənir və icazəsiz, qanunsuz tikililərin sayı xeyli azalıb, - deyir Prezident İlham Əliyev bildirmişdir. Qədimliyinə, ərazisinin böyüklüyünə və əhalisinin sayına görə Şərqi qocaman və ən böyük şəhərlərindən biri hesab olunan Bakının rəmzinə çevrilən və ona yeni sima və rəng verən müasir tikililər də, məhz iqtisadi göstəricilərin məntiqidir. Bakının ümumi görünüşünü daha da müasirləşdirən şəhərdəki ən hündür bina olan "Alov qüllələri" kompleksi, Azərbaycan muğamının dünyada geniş təbliği məqsədi

ilə yaradılan, Avropa standartları ilə inşa edilən Beynəlxalq Muğam Mərkəzi, Azərbaycanın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin dövlətçilik fəlsəfəsi və azərbaycançılıq məfkurəsinin dərinəndən öyrənilməsi, geniş təbliği və s. istiqamətində sistemli fəaliyyət göstərən Heydər Əliyev Mərkəzi, eləcə də Xalça muzeyi, Bakı Su İdmanı Mərkəzi və eləcə də digər tikililər Bakının simasına müasirlik gətirib.

BAKI İNKİŞAFININ YENİ DÖVRÜNÜ YAŞAYIR

Əlbəttə ki, bugünkü müasir Bakının ruhu cəlbədidir və burada olan müasir üslublu muzeylər, teatrlar, konsert zalları,

heykəldən ibarət fəvvarə paytaxtın gözəl məkanlarından biridir. Paytaxt Bakı inkişafının yeni dövrünü yaşayır və şəhərimizi gözəlliyinə yeni gözəlliklər qatılır. Paytaxt sakinlərinin və ölkəmizə gələn turistlərin istirahəti üçün ən müasir parkların və yeni-yeni yaşillıq zolaqlarının salınması davam edir. Yeni salınan parklar Bakının simasının daha da gözəlləşməsi baxımından mühüm rol oynayır.

HAVANI VƏ EKOLOGİYANI ÇİRKƏNDİRƏN "QARA ŞƏHƏR"

Geniş vüsət alan abadlıq-quruculuq və yenidənqurma işləri paytaxtımıza yeni bir ahəng gətirib. Xüsusilə, böyük parkların, xiyabanların salınması və köhnə tikililərin sökülərək, yenilərinin inşası şəhərimizə yeni çalarlar əlavə edib. Şəhərin simasına xüsusi gözəllik verən yaşillıqlar Bakının ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına də təsir-siz ötməyib. Ekoloji fəlakət mənbəyi olan Balaxanıda, Bibiheybət neft mədənlərində, Böyükşorda aparılan işlər nəticəsini verib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində Bakıda havanın keyfiyyətinin böyük dərəcədə yaxşılaşdığını diqqətə çəkərək, havanı çirkəndirən bir çox mənbələrin ləğv edildiyini bildirib: "Onlardan biri Bibiheybət zonası idi, hansı ki, o, ekoloji fəlakət mənzərəsi idi. İndi orada park salınıb, idman qurğuları, xiyabanlar yaradılıb, bulvar o zonaya qədər uzadılıb. İkincisi, havanı və ekologiyanı böyük dərəcədə çirkəndirən "Qara şəhər" idi. İndi onun yerində "Ağ şəhər" yerləşir. Bu da, böyük şəhərsalma layihəsidir.

Ardı Səh. 3

Möcüzəvi layihə - AĞ ŞƏHƏR

Əvvəli-Səh-2

Əlbəttə, Balaxanı zibilxanası havanı, demək olar ki, zəhərləyirdi. Çünki orada yanan məişət tullantılarının söndürülməsi mümkün deyildi. Hazırda orada böyük zibilyandırma zavodu və çeşidləmə poliqonu fəaliyyət göstərir. Bu ərazi ekoloji təmiz zonaya çevrilib".

BAKI METROPOLİTENİ STANSİYALARININ MEMARLIQ ÜSLUBU ÜZRƏ KONSEPSİYA HAZIRLANIB

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 22-də Bakı Ağ Şəhərin Mərkəzi Park Kvartalında həyata keçirilən inşaat, infrastruktur və abadlıq işləri, həmçinin tikintisi yekunlaşan Bakı Ağ Şəhər Ofis binasında yaradılan şərait ilə tanış olub. Qeyd edək ki, hazırkı Ağ Şəhərin ərazisi 150 ildən çox idi ki, Qara şəhər kimi tanınırdı. Buraya Qara şəhər adının verilməsi də təsadüfi deyildi. Ərazi neft sənayesi tullantılarından çirklənmişdi. Burada çox sayda bataqlıq, gölməçə və neft tullantıları var idi. Bir sözlə, Qara şəhər əsl ekoloji fəlakət zonasına çevrilmişdi. Bütün bu amilləri nəzərə alan Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Qara şəhərin yerində hazırda dünyanın ən müasir ekoloji layihəsi olan Ağ Şəhərin salınmasına başlandı. Nadirliyi ilə seçilən Bakı Ağ Şəhər layihəsinin təməli Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva tərəfindən 2011-ci il dekabrın 24-də qoyulub. Bakının ekoloji cəhətdən ən çox çirklənmiş bu yerində aparılmış irimiqyaslı tədbirlər nəticəsində həm şəhərsalma, həm memarlıq, həm sakinlərin rahat yaşayışı, həm də ekoloji baxımdan, sözün əsl mənasında, möcüzəvi layihə reallaşdırılıb.

Dövlətimizin başçısının Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasında ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılmasına dair 2006-2010-cu illər üçün Kompleks Tədbirlər Planı" çərçivəsində həyata keçirilən Bakı Ağ Şəhər layihəsi irimiqyaslı ekoloji şəhərsalma layihəsi kimi də artıq dünyada tanınıb. Dünyanın aparıcı şirkətlərinin yerli mütəxəssislərlə birgə layihələndirdiyi bu yaşayış məkanı bir çox beynəlxalq sərgilərdə dünyanın qabaqcıl və müasir ekoloji şəhərsalma layihəsi kimi müxtəlif beynəlxalq və yerli mükafatlara layiq görülüb. İndi bu ərazi Bakı sakinlərinin və şəhərimizin qonaqlarının ən sevimli yaşayış və gəzinti zonalarından birinə çevrilməkdədir.

Ümumilikdə, 1650 hektar ərazini əhatə edən Bakı Ağ Şəhərdə müxtəlif üslublu 10 rayonun salınması, 120 min yaşayış və xidmət obyektinin tikintisi, 350 hektar landşaft

işlərinin görülməsi, 10 kilometr bulvar xəttinin yaradılması nəzərdə tutulub. İndiyədək 91 binanın inşası yekunlaşıb. Layihənin tam yekunlaşmasından sonra burada 280 min sakin yaşayacaq və 240 min iş yeri yaradılacaq.

Məlumat verildi ki, inşası mərhələli şəkildə həyata keçirilən Bakı Ağ Şəhərin Mərkəzi Park Rayonunda bir sıra binaların, ictimai yerlərin tikintisi artıq başa çatıb, infrastruktur işləri həyata keçirilib. Müxtəlif küçələrin tikintisi, yeraltı kommunikasiya infrastrukturunun qurulması ilə bağlı işlər də yekunlaşıb. Layihələndirmə işləri zamanı Bakı Ağ Şəhərdə inşası nəzərdə tutulmuş Bakı Metropoliteni stansiyalarının memarlıq üslubu üzrə konsepsiya hazırlanıb. Tamamlama işləri çərçivəsində əlil arabaları üçün pənduslar, yerüstü piyada keçidləri, qoruyucu dayaqqlar tikilib, videomüşahidə kameraları qurulub, İT kanal sistemləri çəkilib.

Mərkəzi Park Rayonu, 2017-ci ildə istifadəyə verilmiş Paris evlərindən başqa 36, 20 və 8 mərtəbəli binalardan, 6-cı Park küçəsi boyunca ikimərtəbəli qeyri-yasayış binalarından, ticarət və iaşə obyektlərindən, orta məktəbdən, ofis və inzibati binalardan ibarətdir. Layihələndirmə zamanı Ağ Şəhərin Mərkəzi Park Rayonunun yaşayış massivinin ərazisində yaşıl zonalar - parklar və xiyabanlar nəzərdə tutulub. Onların arasında Dağdağan bağı da var.

VƏTƏN MÜHƏRİBƏSİNDƏKİ ZƏFƏRƏ HƏSR EDİLƏN "QARABAĞ ATLARI"

Vətəni Qarabağ olan dağdağan ağacı Azərbaycanın rəmzlərindən biridir. Prezident İlham Əliyev 2021-ci ilin mayında Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə səfəri çərçivəsində Ağdam şəhərində dağdağan ağacı əkib. Dağdağan ağacları Ağ Şəhərə Qarabağdan gətirilib.

Dövlətimizin başçısı bağı ərazisində dağdağan ağacı əkd.

Son illər Bakı Ağ Şəhər həm də bir sıra yerli və beynəlxalq incəsənət ustalarının öz əsərlərini nümayiş etdirdiyi bir məkana çevrilib. Ağ Şəhərin mərkəzi küçələrindən olan və inşası əsasən tamamlanmış Bulvar küçəsində yerli və xarici rəssamların incəsənət əsərləri quraşdırılıb.

Azərbaycan MAAS incəsənət qurumunun müasir üslubda hazırladığı hündürlüyü 4,2 metr olan "Əjdaha" heykəli 2024-cü ilin rəmzinə həsr olunub. Şərq təqviminə görə 2024-cü ilin rəmzi əjdahadır.

Cozef Klibanskinin "Mütəfəkkir" əsəri müasir insanın texnoloji inkişaf dövrünü, ekoloji və global istiləşmə problemlərindən yaranan həyəcanlarını əks etdirir. Bürüncdən hazırlanmış heykəl artıq bütün dünyada sənətsevərlərin rəğbətini qazanıb.

Heykəlin müəllifi 2014-cü ildə Bakının zəngin memarlığından, qədimliyin və müasirliyin vəhdətindən ilhamlanaraq Azərbaycanın paytaxtının gözəlliyini tərənnüm edən "Gözəl Bakı" əsərini də yaradıb.

Prezident İlham Əliyev tikintisi başa çatan Bakı Ağ Şəhər Ofis binası ilə də tanış olub. Binanın inşasına 2020-ci ildə başlanılıb, Azərbaycanın Vətən müharibəsində Qələbəsinə və suverenliyinin bərpasına həsr olunub.

"Ağ Şəhər 2020 – Biznes Mərkəzi" 2014-cü ildə istifadəyə verilmiş birinci Bakı Ağ Şəhər Ofis binasından sonra BREEAM ekoloji sertifikatı alan və yaşıl bina standartlarına uyğunluğu təsdiq olunan növbəti binadır. 2030-cu ildən sonra dünya iqliminin temperaturunun 1,5 dərəcə artması proqnozu ilə əlaqədar müvafiq (CRREM) tələblərə uyğunluğu təmin etmək məqsədilə binanın damında günəş panellərinin quraşdırılması nəzərdə tutulub.

Binada, eyni zamanda, Qarabağ atlarının dünyada təbliği məqsədilə İspaniyanın tanınmış "Lladro" şirkəti tərəfindən hazırlanmış Qarabağ atının farfordan stolüstü heykəli təqdim olunur. Bu heykəl məhdud kolleksiyadır və şirkətin 100-dən çox ölkəsində olan geniş şəbəkəsi vasitəsilə satışa çıxarılaçaq. Binanın ətrafında əsaslı abadlıq və yaşıllaşdırma işləri həyata keçirilib, müasir infrastruktur yaradılıb, yerli iqlimə uyğunlaşdırılmış müxtəlif ağaqlardan ibarət yaşıllıq zolağı salınıb, yaşı min ildən çox olan nadir zeytun ağacı əkilib.

Ərazidə qoyulmuş Qarabağ atı heykəli Qarabağ Atları Meydanında yerləşəcək "Qarabağ atları" monumenti kompleksindəki 7 atdan biridir. Təməli dövlətimizin başçısı tərəfindən 2022-ci ilin dekabrında qoyulan kompleks Azərbaycanın Qarabağın 30 illik işğaldan azad edilməsi uğrunda Vətən müharibəsindəki Zəfərinə həsr edilib. Kompleksin yaradılması orijinal əsərləri ilə dünyada məşhur olan amerikalı heykəltaraş Robert Sammers tərəfindən həyata keçirilib.

DÜNYADA TANINAN UĞURLU VƏ BÖYÜK BİR EKOLOJİ LAYİHƏ

Dövlət başçısının həyata keçirdiyi tədbirlər öz uğurlu nəticəsini verir. Ağ Şəhər də onlardan biridir. Həm uğurlu, həm də böyük bir ekoloji layihə kimi dünyada tanınıb. Həmçinin, Bakı şəhərinin sakinləri arasında da böyük etimadla qarşılanır. Ağ şəhərin təhvil verilmiş kvartallarında artıq minlərlə sakin keyfiyyətli və müasir şəhər mühitində yaşayır. Burada layihələndirilən və tikilmiş binalar, parklar və digər ictimai yerlər Bakı şəhərinin gözəl memarlıq simasına öz töhfəsini verməkdədir. Dinamik inkişaf edərək

perspektivliyi ilə iri biznesi və xarici investitorları cəlb edən paytaxt, getdikcə daha çox iş və yaşayış, istirahət və əyləncələr üçün arzu edilən böyük şəhərlərdən birinə çevrilir.

Bu layihənin reallaşdırılması ilə Qara Şəhərin sənaye siması keçmişdə qalaraq yerini Bakı Ağ Şəhər adlı harmoniya və rahatlıq məkanına verərək, öz təkrarolunmaz cizgiləri ilə regionda lider olan Bakı şəhərinin yeni müasir mərkəzinə çevrilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Məqsədimizə çatmışıq, şəhər içində artıq şəhər var".

ƏN MÜASİR ŞƏHƏRLƏRDƏN BİRİ

Qeyd edək ki, ilk neft canlanmasının mirası və uzaq keçmişin şəhərsalma tədbirlərinin nəticəsi kimi, Qara Şəhər 19-cu əsrin sonunda, Bakının şərq hissəsində yaranmışdır. Sonradan o, "qara qızılın" emal olunması, saxlanılması və neql edilməsi üzrə fəaliyyəti yerinə yetirərək, 100 ildən artıq bir müddətdə neft sənayesində mühüm rol oynayıb. Bu ərazidə əsasən, neft zavodları yerləşirdi. Hələ 1873-cü ildə bir çox zavodların Bakıdan kənardakı boş ərazilərə çıxarılması haqqında sərəncam verildə həmin vaxt bu ərazidə (Qara şəhər) 100-ə yaxın zavod, ticarət müəssisələri və yaşayış yerləri tikildi. Tezliklə zavodlardan çıxan tüstü və his həmin ərazini qaraya boyadı, bu ərazini də haqlı olaraq "qara şəhər" adlandırdılar. XIX əsrin ikinci yarısında çox sürətlə inkişaf edən neft sənayesi Bakı ətrafında böyük bir ərazini əhatə edir və bu ərazidə yerləşən zavodların tüstü və hisi bütün ətrafı bürüyürdü. Şəhərin inkişafına mane olan bu cür hallarla bağlı ictimai fikirlər quberniya hakimiyyətini bu problemi həll etmək məcburiyyətində qoymuşdu. Beləliklə də, 1870-ci ildə şəhərdə və şəhərin yaşayış məhəllələrində yerləşən 147 zavodun sökülməsi barədə quberniya hakimiyyəti qərar qəbul etdi və şəhərin yaşayış məntəqələrindən 2km aralı olmaq şərti ilə boş ərazilərə köçürülməsi qərarlaşdırıldı.

Beləliklə də, 1876-cı ildə Keşlədəki otlaq sahələrində və yerli əhalinin bağ və bostan sahələrinin yerində yeni sənaye rayonu salındı. 1880-ci ildə yeni sənaye rayonunda 118-dən artıq müəssisə fəaliyyət göstərirdi. 1905-ci ildə demək olar ki, Bakının bütün iri neft sənayesi obyektləri burada yerləşdirilmişdi. Buradakı tikililərin hamısını qara his basdığandan hər tərəf qapqara görünürdü. Elə buna görə də, 1880-90-cı illərdə və o zamanlardan üzü bəri bu ərazi artıq "Qara şəhər" kimi tanınırdı. Artıq o şəhər indi "Ağ şəhər" kimi dünyanın ən müasir bir şəhərinə çevrilir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

“Xalqın birliyi və milli ləyaqət hissi top-tüfəngə qalib gəldi”

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva 20 Yanvar faciəsinin 34-cü ildönümü ilə əlaqədar Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər

Qanlı 20 Yanvar faciəsindən 34 il keçir. Sovet imperiyasının Bakıda törətdiyi qanlı qırğının 34-cü ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva yanvarın 20-də - Ümumxalq Hüzün Günündə Şəhidlər xiyabanını ziyarət ediblər.

dönüş nöqtəsi olub.

Həmin faciəli günlərdən artıq 34 il keçir. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin dediyi kimi, 20 Yanvarın tariximizdə tutduğu yeri bu gün daha aydın görürük. Həmin gün Azərbaycan xalqı öz azadlığı və müstəqilliyi uğrunda ilk şəhidlərini verdi. Azadlığa gedən yolda həyatlarını qurban verən Vətən övladları misilsiz fədakarlıqları ilə xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə yeni parlaq səhifə yazdılar.

Dövlətimizin başçısı ölkəmizin azadlığı uğrunda həlak olanların xatirəsini yad etdi. Prezident İlham Əliyev “Əbədi məşəl” abidəsinin önünə əklil qoydu. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirildi.

Otuz dörd il bundan əvvəl 20 Yanvar günü Azərbaycan xalqının tarixinin həm faciəli, kədərli səhifəsi, həm də qəhrəmanlıq, rəşadət səhifəsidir. Ümummilli Lider Heydər Əliyev vaxtilə 20 Yanvar hadisələrini belə səciyyələndirirdi. Ulu Öndər böyük uzaqgörənliklə deyirdi ki, biz o günlərdən nə qədər çox uzaqlaşsaq, həmin günlərin Azərbaycan xalqının tarixində necə mühüm yer tutduğunu bir o qədər dərinləndirək. Ancaq bir şey həqiqətdir ki, 1990-cı ilin 20 Yanvarı Azərbaycan xalqının həyatında dönüş mərhələsi,

Xalqın birliyi və milli ləyaqət hissi top-tüfəngə qalib gəldi və bu, 20 Yanvarı səciyyələndirən ən mühüm məqamlardan biridir.

Qanlı 20 Yanvar faciəsinə dövlət səviyyəsində tam siyasi-hüquqi qiymət verilməsi məsələsi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sayəsində həllini tapdı. Faciənin ertəsi günü - yanvarın 21-də Heydər Əliyev Azərbaycanın Moskvadakı daimi nümayəndəliyinə gələrək xalqla birgə olduğunu bildirdi, 20 Yanvar faciəsinə siyasi qiymət verdi, onun hüquqa, demokratiyaya, humanizmə zidd olduğunu, mərkəzin və özəmənkı respublika rəhbərlərinin xəyanəti üzündən baş vermiş siyasi səhv olduğunu bəyan etdi. O, faciə ilə əlaqədar xalqımıza başsağlığı verdi və mətbuat konfransı keçirib

Bakıdakı terror aktına rəvac verən hakimiyyət nümayəndələrini və hərbciləri cinayətkar, onların dinc əhaliyə tutduqları divanı isə bütöv bir xalqa qarşı edilən tarixi cinayət adlandırdı. Bu tarixi çıxışın mətni Kremlin kəskin informasiya blokadası siyasətinə baxmayaraq, bütün dünyada, o cümlədən Azərbaycanda yayıldı və geniş əks-səda doğurdu. Azərbaycan xalqının qəlbində ümid çirağı yandı. 1990-cı ilin iyulunda Moskvadan Vətənə qayıdan Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə həmin il noyabrın 21-də Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində 20 Yanvar faciəsinə ilk dəfə siyasi-hüquqi qiymət verən qərar qəbul edildi. Azərbaycan xalqının ümumi rəyini özündə təcəssüm etdirən bu qərar Ulu Öndər Heydər Əliyev qətiyyətinin təzahürü kimi tarixə düşdü. Sənəddə respublika səviyyəsində 20 Yanvar faciəsinə siyasi-hüquqi qiymətin verilməsi ölkə rəhbərliyindən tələb edilirdi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin “20 Yanvar faciəsinin 4-cü ildönümünün keçirilməsi haqqında” 1994-cü il 5 yanvar tarixli Fərmanında Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə Qanlı Yanvar hadisələri ilə bağlı xüsusi sessiyanın keçirilməsi məsələsinə baxmaq tövsiyə edildi. Milli Məclisin 1994-cü il martın 29-da qəbul etdiyi Qərarla 20 Yanvar faciəsinin günahkarları konkret qeyd olundu və bu qanlı aksiya Azərbaycanda milli azadlıq hərəkatını boğmaq, xalqın inamını, iradəsini qırmaq üçün totalitar kommunist rejimi tərəfindən törədilmiş hərbi təcavüz və cinayət kimi qiymətləndirildi. Şəhidlərin xatirəsi əbədləşdirildi, Şəhidlər xiyabanında “Əbədi məşəl” abidə-kompleksi ucaldıldı, 20 Yanvar Ümumxalq Hüzün Günü elan edildi, şəhid ailələrinin, 20 Yanvar hadisələrində əlil olan şəxslərin sosial müdafiəsi gücləndirildi.

Ölkəmizdə 20 Yanvar əlillərinə və şəhid ailələrinə daim diqqət və qayğı göstərilir. Əlillərin reabilita-

siyası üçün sağlamlıq mərkəzləri yaradılıb, 20 Yanvar əlilləri və şəhid ailələri dövlət büdcəsi hesabına mənzillə təmin edilir.

Bu gün əminliklə deyə bilərik ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş bütün şəhidlərin ruhu şadırdır. Çünki 2020-ci ildə qalib Azərbaycan Ordusu xalqımızın 30 illik həsərinə son qoydu, torpaqlarımızı erməni işğalından azad edərək bölgədə yeni realıq yaradı. 2023-cü ilin sentyabrında həyata keçirilən uğurlu antiterror tədbirləri nəticəsində isə suverenliyimiz tam bərpa olundu. İndi bütün ərazilərimizdə Azərbaycanın üçrəngli Bayrağı dalğalanır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı quruculuq işləri davam etdirilir. Artıq keçmiş məcburi köçkünlər işğaldan azad olunmuş ərazilərə, doğma torpaqlarına qayıdılar. İndi bu torpaqlarımızda həyat yenidən canlanmağa başlayır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpa olunması həm də 20 Yanvar şəhidlərinin, ümumilikdə torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi yolunda canlarını qurban verməmiş bütün şəhidlərimizin qanının yerdə qalmadığını sübutdur. Odur ki, xalqımız 20 Yanvar faciəsinin 34-cü ildönümünü xüsusi qürur hissi ilə qeyd edir.

COP29 ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin ilk iclası keçirilib

Yanvarın 22-də BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29), Kioto Protokolunun Tərəflər Görüşünün 19-cu sessiyasının və Paris Sazişinin Tərəflər Görüşünün 6-cı sessiyasının keçirilməsi ilə əlaqədar Təşkilat Komitəsinin ilk iclası keçirilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının rəhbəri, Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev iclası açaraq, Azərbaycanın 2030-cu ilə qədər sosial-iqtisadi inkişafa dair milli prioritetlərindən birinin "Təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi" kimi müəyyən edildiyini, ölkəmizin baza ili olan 1990-cı ilə müqayisədə 2030-cu ilə qədər istixana qazlarının miqdarının 35 faiz azaldılması öhdəliyini götürdüyünü, işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının, habelə Naxçıvan Muxtar Respublikasının "Yaşıl enerji" zonası elan edildiyini bildirib. Samir Nuriyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə 2024-cü ilin Azərbaycanda "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan olunmasının ölkəmizdə ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində aparılan məqsədyönlü və ardıcıl dövlət siyasətinin tərkib hissəsi olduğunu qeyd edib.

Təşkilat Komitəsinin sədri Samir Nuriyev Azərbaycanın ətraf mühitin qorunması və global iqlim dəyişmələri sahəsində beynəlxalq səyləri daim dəstəklədiyini və bu prosedə töhfələr verdiyini vurğulayıb. Samir Nuriyev Azərbaycanda iqlim dəyişmələrinə qarşı həyata keçirilən fəaliyyətin beynəlxalq aləmdə təqdir edildiyini və dünyada ən irimiqyaslı və mötəbər tədbirlərdən biri hesab olunan BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər

Konfransının növbəti 29-cu sessiyasının ölkəmizdə keçirilməsi barədə yekdill qərarın qəbul edilməsinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən ölkəmizə beynəlxalq səviyyədə hazırlıq işlərinə dərhal başlanılması barədə verdiyi tapşırıqqa toxunaraq, tədbirin ən yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün bütün lazımi tədbirlərin görülcəyini bildirib.

Təşkilat Komitəsinin sədri 2023-cü il dekabrın 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin COP29-la bağlı keçirilmiş müşavirədə hazırlıq işlərinə dərhal başlanılması barədə verdiyi tapşırıqqa toxunaraq, tədbirin ən yüksək səviyyədə keçirilməsi üçün bütün lazımi tədbirlərin görülcəyini bildirib.

Samir Nuriyev bu həftə BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Katibliyinin Azərbaycana texniki missiya göndərəcəyini, dialoq şəraitində hazırlıq işlərinin aparılacağını bildirib və COP29-un təşkil edilməsi məqsədilə bütün aidiyyəti sahələrdə ehtiyacların qiymətləndirilməsinin zərurliyini qeyd edib. Ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən edilmiş prezidenti Muxtar Babayev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin COP29-la bağlı verdiyi tapşırıqların icrası istiqamətində görülmüş işlər barədə məlumat verib və ölkəmizin COP29-a hazırlıq prosesində dövlətlər, beynəlxalq təşkilatlar, beynəlxalq qeyri-hökumət təşkilatları, vətəndaş cəmiyyəti, yerli və beynəlxalq media və digər tərəf müqabilləri ilə konstruktiv əməkdaşlığa və dialoqa hazır olduğunu vurğulayıb.

Sonra Təşkilat Komitəsinin üzvlərinin gündəlikdə duran məsələlər üzrə məruzələri dinlənilib. İclasın sonunda Təşkilat Komitəsinin Katibliyinin, COP29 prezidentinin, Baş danışıqçının heyətinin, Əməliyyat şirkətinin fəaliyyəti, COP29-un təşkili və keçirilməsi ilə bağlı Tədbirlər Planının yekunlaşdırılması və digər aidiyyəti məsələlər üzrə tapşırıqlar verilib.

Yeni Azərbaycan Partiyasının nümayəndələri Şəhidlər Xiyabanını ziyarət ediblər

20 Yanvar faciəsinin 34-cü ildönümü ilə əlaqədar Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) nümayəndələri yanvarın 20-də - Ümumxalq Hüzün Günündə Şəhidlər Xiyabanını ziyarət ediblər.

YAP nümayəndələri Azərbaycanın azadlığı və müstəqilliyi uğrunda mübarizədə canlarından keçən qəhrəman Vətən övladlarının əziz xatirəsini ehtiramla yad edib, məzarları üzərinə tər güllər düzüblər. "Əbədi meşəl" abidəsinin önünə əklil qoyulub. Partiya nümayəndələri tərəfindən "Türk şəhidliyi" abidəsi də ziyarət olunub, abidənin önünə gül dəstələri düzülüb.

YAP Sədrinin müavini Tahir Budaqov MDB PA-nın beynəlxalq müşahidəçilər qrupunun üzvləri ilə görüşüb

Yanvarın 22-də Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini – Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov Müstəqil Dövlətlər Birliyinin iştirakçısı olan dövlətlərin Parlamentlərarası Assambleyası (MDB PA) Şurası Katibliyinin rəhbərinin müavini, MDB PA yanında Demokratizmin, parlamentarizmin inkişafının və vətəndaşların seçki hüquqlarına riayət olunmasının monitorinqi beynəlxalq institutunun (DİMBİ) direktoru İvan Muşket və 2024-cü il fevralın 7-nə təyin edilmiş Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkiləri ilə əlaqədar MDB PA müşahidə missiyasının digər üzvləri ilə onlayn formatda görüşüb. Görüş təklifinin qəbul edil-

Budaqov Yeni Azərbaycan Partiyasının seçkilərə hazırlıq işləri haqqında məlumat verib. O, hazırda seçkiqabağı təşviqat kampaniyasının seçki qanunvericiliyi əsasında uğurla davam etdirildiyini vurğulayaraq yerli və beynəlxalq müşahidəçilərə seçki prosesinin bütün mərhələlərini izləmək üçün zəruri şəraitin yaradıldığını bildirib. Tahir Budaqov Azərbaycanın kifayət qədər geniş seçki təcrübəsinə malik olduğunu, qarşıdan gələn prezident seçkilərinin də azad, şəffaf və demokratik şəraitdə baş tutması üçün bütün nami-

məsinə görə təşəkkürünü bildiren İvan Muşket MDB PA müşahidə missiyasının tərkibi və fəaliyyəti barədə məlumat verib, keçiriləcək seçkilərə hazırlıq prosesini öyrənmək məqsədilə bu cür görüşlərin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Müşahidəçilər qrupunun üzvlərini salamlayan YAP Sədrinin müavini Tahir

zədlərə bərabər imkanların yaradıldığını diqqətə çatdırıb. Daha sonra YAP Sədrinin müavini müşahidəçi qrupu üzvlərinin ölkədəki seçki mühiti, partiyanın seçkilərə hazırlıq tədbirləri və bir sıra digər məsələlər barədə suallarını cavablandıraraq, missiyanın fəaliyyətinə uğurlar arzulayıb.

Zəfər seçkisi qələbələrimizin bir daha təsbiti olacaq!

7 fevral 2024-cü ildə keçiriləcək növbədənənar prezident seçkilərinin Zəfər seçkiləri adlandırılması təsadüfi deyil. Çünki bu seçkilər ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin təsbitidir. Nəzərə alınmalıdır ki, növbədənənar seçkilərin keçirilməsinə dair qərar ölkədə siyasi partiyaların üzvlərinin reyestrlərinin dövlət qeydiyyatına alınması prosesinin tamamlanmasından sonra qəbul olunub.

Bununla da seçkilərdə iştirak etmək üçün dövlət qeydiyyatına alınmış bütün siyasi partiyalara imkan yaradılıb. Bu yanaşma ölkədə ədalətli rəqabət mühitinin təmin edildiyinin bariz nümunəsidir. Müstəqil Azərbaycanın tarixində ilk dəfə olaraq seçkilər bütün ölkə ərazisində keçirilir. Bu baxımdan bu seçkilər əvvəlkilərdən daha qürurverici və fəxarət hissi ilə yadda qalır. Xalqın fəallığı da məhz bundan qaynaqlanır. Ona görə də, tam əminliklə demək olar ki, 7 fevral seçkilərində əhalinin fəallığı əvvəlki seçkilərdən fərqlənəcək. İnsan dah kütəvi və aktiv şəkildə seçkilərdə səsvərməyə iştirak edəcəklər. Fakt budur ki, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa verdiyi bütün vədləri və sözləri yerinə yetirib. Başlıcası Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdi, üçrəngli bayrağımızı Xankəndidə, Şuşada, Xocalıda, Laçında, Kəlbəcərdə, Cəbrayılda, Zəngilanda, Füzulidə və digər rayonlarda şəreflə dalğalandırdı. Azərbaycan xalqı 20 il əvvəl Cənab İlham Əliyevi prezident seçməklə sülhün, tərəqqinin, inkişafın, əmin-amanlığın və sabitliyin tərəfində olduğunu nümayiş etdirdi. Cənab İlham Əliyevin Prezident kimi Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 20 il ərzində ölkəmizdə bütün sahələrdə sürətli inkişafa nail olunub, insanların sosial-iqtisadi vəziyyəti daha da yaxşılaşıb. Birmənalı şəkildə demək olar ki, regionda reallaşdırılan bütün beynəlxalq, irimiqyaslı layihələr Azərbaycanın iştirakı və milli maraqlarının nəzərə alınması ilə həyata keçirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dəfələrlə çıxışlarında vurğulayıb ki, əldə edilmiş uğurların dünyada bərabəri yoxdur, bu danılmaz aksiomadır: "Güclü dövlət, güclü iqtisadiyyat və sosial rifah. Bax, bu prinsiplərin vəhdəti bu gün Azərbaycanı dünyada seçilmiş ölkələrin sırasına daxil edibdir. Bunun nəticəsində, biz uğurla inkişaf edirik".

Dayanaqlı inkişaf təmin edilir

Son 20 ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin uğurlu inkişaf strategiyası nəticəsində ölkəmiz dayanıqlı və davamlı iqtisadi

sadi inkişafa nail olub, əhalinin sosial-iqtisadi vəziyyəti daha da yaxşılaşıb, beynəlxalq aləmdə nüfuzu daha da artıb, dövlətimiz Cənubi Qafqazın siyasi, iqtisadi mərkəzinə çevrilib. Əhalinin sosial vəziyyətinin yaxşılaşması isə davamlı xarakter daşıyır. Vaxtaşırı olaraq şəhid ailələrinin, qazilərin mənzil, məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atılır. Şəhid ailə üzvləri və müharibə veteranlarından ibarət 103 min şəxsə aylıq sosial ödəniş təyin olunması, 3 565 şəxsə sığorta ödənişinin edilməsi bu kateqoriyadan olan insanlara diqqət və qayğının göstəricisidir. 1997-ci il avqustun 2-dək hərbi xidmətdə aldığı xəsarətlə bağlı əlilliyi olan 17 164 şəxs üzrə birdəfəlik ödəmə verilib. Şəhid ailələri üzvləri, müharibə iştirakçılarından ibarət 11 min şəxsə 43 min sosial-psixoloji dəstək və reabilitasiya xidməti göstərilib. Ötən dövr ərzində şəhid ailələrinə və qazilərə 13560 mənzil və fərdi ev verilib. Qazilər avtomobillərlə təmin olunub, xarici ölkələrdə müalicə və müayinələri təmin edilib. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyev irsinə qətiyyətlə davam etdirərək, Qarabağ problemini birdəfəlik həll etdi, ata vəsiyyətini, xalqına vermiş olduğu vədini yerinə yetirərək, tarix yazan lider olduğunu nümayiş etdirdi. Bu gün bütün dünya Prezident İlham Əliyevin verdiyi sözlərə istisnasız əməl edən, sözü ilə əməlinin üst-üstə düşən, sözünün dəyəri və keçəri olduğunu görən böyük siyasi xadim kimi tanıyır. 20 il bundan əvvəl prezident seçkilərində

Cənab İlham Əliyev doğma xalqına müraciət edərək söz vermişdir ki, Azərbaycan xalqının və Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarını müdafiə edəcək və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyacaq. Azərbaycan Ordusu 2016-cı ilin dördgünlük Aprel döyüşlərində düşməne, təcavüzkar və işğalçı Ermənistanla sözlün əsl mənasında dərs keçdi, "güclü erməni ordusu" mifini darmadağın etdi. Bunun üstündən cəmi iki il keçəndən sonra, 2018-ci ilin yayında Azərbaycan Ordusu bu dəfə Naxçıvan istiqamətində düşməne böyük, sarsıdıcı zərbə vurdu, tarixi Günnüt əməliyyatı ilə düşməni çox əhəmiyyətli, strateji mövqelərdən, yüksəkliklərdən geri çəkməyə məcbur etdi. Aprel döyüşlərində dastan yazan Azərbaycan Ordusu Günnüt əməliyyatında bir daha düşməne, işğalçı Ermənistanla öz gücünü, qətiyyətini, əzmini nümayiş etdirdi. Bir daha göstərdi ki, Qarabağ məsələsində güzəşt mövqeyi olmayacaq, bir qarış torpaq belə düşməne verilməyəcək.

alçı Ermənistanla öz gücünü, qətiyyətini, əzmini nümayiş etdirdi. Bir daha göstərdi ki, Qarabağ məsələsində güzəşt mövqeyi olmayacaq, bir qarış torpaq belə düşməne verilməyəcək.

"Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik!"

2020-ci il sentyabr ayının 27-dən başlanan Vətən müharibəsi Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti, ordumuzun qəhrəmanlığı sayəsində qələbə ilə başa çatdı. Şuşa şəhərinin və onun işğaldan azad edilməsinin tarixi əhəmiyyəti nəzərə alınaraq 8 noyabr Zəfər günümüz gələcək bütün tariximizdə daim yaşayacaq. Ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev Qarabağın incisi olan Şuşanın işğaldan azad olunması müjdesini Azərbaycan xalqına çatdırarkən demişdir: "Mən bu gün, eyni zamanda, Ulu Öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, Onun ruhu qarşısında baş əydim. Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Şəhidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şadıddır bu gün! Gözün aydın olsun Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun dünya azərbaycanlıları!". Bu fikirləri ilə Prezident İlham Əliyev bir daha Ulu Öndərimizin siyasətini inamla və qətiyyətlə davam etdirdiyini və Dahi Öndərin "torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi" vəsiyyətini böyük fəxarət və qürurla yerinə yetirdiyini göstərir. Bu qələbə xalq-

"COP29 insanları birgə mübarizəyə səfərbər edəcək"

Bu gün dünya bir çox problemlərlə, müharibələrlə, iqlim dəyişiklikləri, atmosferin kirlənməsi kimi məsələlərlə üz-üzədir. Əlbəttə ki, bütün bunlar insanın sağlamlığına, təbiətin korrupsiyasına ciddi maneədir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər göstərir ki, əgər iqlim dəyişikliklərinin yaratdığı fəsadlar, müharibə və münafişlərin törətdiyi bələlərin qarşısı vaxtında alınmazsa ağır xəstəliklərə, problemlərə səbəb ola bilər". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Tahir Rzayev deyib.

Deputat bildirib ki, Azərbaycan dövləti sadalanan istiqamətlər üzrə ilk gündən özünün söylərini birləşdirmişdir: "2024-cü ilin "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi də məhz bu məqsəddə xidmət edir. Azərbaycan

Prezidenti İlham Əliyev dünyada iqlim dəyişikliklərinin yaratdığı problemlərə qarşı mübarizədə bəşəriyyəti həmrəylik və birliyə səsləyir. COP29 beynəlxalq tədbirinin Azərbaycanda keçirilməsi də bunun bir daha göstəricisi və nümunəsidir. Sözsüz ki, bu beynəlxalq tədbirin keçirilməsi və Azərbaycanın bu tədbirə ev sahibliyi etməsi ölkəmizin dünyada artan nüfuzunun göstəricisidir. Digər tərəfdən Azərbaycan Prezidentinin humanistliyinin, bəşəri ideyasının ifadəsidir. Çünki bu gün insanları ağır xəstəliklərdən xilas etmək, iqlim dəyişikliklərinin törətdiyi fəsadların aradan qaldırılmasına cəlb edilməsi ölkə Prezidentinin başlıca vəzifəsi kimi qarşıya qoyulub.

Azərbaycanda alternativ enerji mənbələrinin axtarılması və bu sahədə çox mühüm tədbirlərin həyata keçirilməsi göstərir ki, bu gün yaşıl dünya yaradılması, ekologiyanın qorunması, yaşılıqların artırılması, meşə zolaqlarının yaradılması çox vacibdir və bu insanların sağlamlığı üçün də olduqca əhəmiyyətlidir. COP29 beynəlxalq tədbirinin Azərbaycanda keçirilməsi bir daha göstərir ki, Azərbaycan Prezidenti dünyada insan sağlamlığının qorunması üçün vacub olan bütün tədbirlərin həyata keçirilməsində maraqlıdır. Sözsüz ki, bu tədbir yaşıl dünya yaradılması üçün bir zəmin yaradacaq və insanları birgə mübarizəyə səfərbər edəcək".

Səbinə Hüseynli

iqtidar birliyinin nəticəsidir. Bu, "Qarabağ Azərbaycanıdır və nida" deyən Qalib Sərkərdəmin "Dəmir yumruq" siyasəti ilə güclü Ordumuzun 44 gün ərzində qazandığı Qələbə Zəfəridir. 8 noyabr Zəfər Günü - 44 günlük Vətən müharibəsində Vətən uğrunda canından, qanından keçən igid əsgər və zabitlərimizin şəhidlik zirvəsinə ucaldığı milli qürurumuzun, yenilməzliyimizin nümayiş etdirildiyi gündür. Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev xalqa müraciətdə böyük Qələbəni xalqına bəyan etməkdən böyük fəxarət və qürur hissi duyduğunu deyib: "Böyük fəxarət və qürur hissi ilə bəyan edirəm ki, Şuşa şəhəri işğaldan azad edildi! Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Bu münasibətlə bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm. Bütün şuşalıları ürəkdən təbrik edirəm. İyirmi səkkiz il yarım işğal altında olan Şuşa azad edildi! Şuşa indi azaddır! Biz Şuşaya qayıtmışıq! Biz bu tarixi Qələbəni döyüş meydanında qazandıq. 2020-ci il noyabrın 8-i Azərbaycan tarixində əbədi qalacaqdır. Bu tarix əbədi yaşayacaq. Bu, bizim şanlı Qələbəmizin, zəfərimizin günüdür! Bu qələbəni biz döyüş meydanında qazandıq, danışıqlar masası arxasında yox". Oktyabrın 15-də Xankəndi şəhərində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yenilməz Sərkərdə, Ali Baş Komandan İlham Əliyev üçrəngli Bayrağımızı ucaldı. Prezidentimiz

Dövlət Bayrağını ucaldıqdan sonra xalqa müraciətində demişdir: "Düz 20 il bundan əvvəl Azərbaycan xalqı mənə böyük etimad göstərərək prezident seçkilərində Prezident vəzifəsinə seçmişdir. O vaxt doğma xalqıma müraciət edərək söz vermişdim ki, Azərbaycan xalqının və Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarını müdafiə edəcəyəm, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyacağam. Konstitusiyaya və "Qurani-Kərim"ə əl basaraq and içmişdim. Şadam ki, son 20 il ərzində verdiyim bütün vədlər, qarşıma qoyduğum bütün vəzifələr icra edildi. Bu gün bütün Azərbaycan xalqı ürəkdən sevinir, bütün Azərbaycan xalqı "Allaha şükür" deyir. Bu günü biz 30 ildən çox gözləmişdik. Ancaq hər birimiz, əminəm və inanırıq ki, bu gün gələcək".

Əldə olunan qələbələr, nailiyyətlər 7 fevral növbədənənar prezident seçkilərindən sonra daha sürətlə davam etdiriləcəyi şübhəsizdir. Çünki Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu siyasət yalnız və yalnız xalqın rifahının daha da yaxşılaşmasına, dövlətin tərəqqisinin daha möhtəşəm şəkildə inkişaf etdirilməsinə hesablanıb. Nəzərə alsaq ki, Qarabağa insanların köçü bundan sonra daha geniş şəkildə aparılacaq, deməli həyata keçirilən quruculuq abadlıq işləri fonunda millətimizi daha xoşbəxt və firavan gələcək gözləyir.

İLHAM ƏLİYEV

Xarici dili özümüz necə öyrənə bilərik?

Bir çoxları xarici dilləri öyrənmək üçün müxtəlif bəhanələr gətirirlər. Lakin hər şeyin bir-biri ilə əlaqəli olduğu müasir dövrdə xarici dil biliiyi böyük üstünlüklər verir. SİA xəbər verir ki, xarici dillərin öyrənilməsi insanlarda xeyli sayda koqnitiv bacarıqları inkişaf etdirir. Belə ki, xarici dillərdə danışan insanların daha güclü yaddaşı olur, problemləri daha yaxşı həll edir, eləcə də tənqidi təkəkkürə malik olurlar.

Onlar işdə və məişətdə də daha yaradıcı və çevik olurlar. Bundan başqa, xarici dillərdə danışan insanlar qocaldıqca mental sağlamlığını və koqnitiv funksiyalarını daha uzun müddət saxlaya bilərlər. Elmi araşdırmalar insanın dil ilə əlaqəsinin ömür boyu necə inkişaf etməsiylə bağlı qarışıq açıqlamalar təqdim edir. Məlumatlar daha sonrakı yaşlarda xarici dil öyrənməyə başlayanların daha üstün olduqlarını göstərir. Həyatın fərqli dövrlərində dil öyrənməyin fərqli üstünlükləri var.

Material müəyyənədirin

Düzgün cümlə qurmaq, o cümlədən, həmsöhbətinin

nə demək istədiyini düzgün anlamaq üçün müəyyən qaydaları bilməlisiz. Bunun üçün ilk növbədə dil səviyyəni müəyyənləşdirməyiniz lazım olacaq. Bu yerə onlayn platformalardakı istəmədiyən qədər çox səviyyə qiymətləndirmə testləri köməyinizə gələcək. Daha sonra həmin səviyyəyə uyğun, fərqli tipdə çalışmaları zəngin olan qrammatika kitabını əldə edin.

Qrammatikani öyrənməyə paralel olaraq çalışmaları da məşğul olun. Səhvlərinizi yoxlamağı və ən önəmli, onlardan sözün əsl mənasında dərş çıxarmağı unutmayın.

Qaranlıq qalan məqamlar olarsa, qrammatikani təkrar oxuyun və qeydlər aparın. "Səhvim çoxdur" deyib, qətiyyəni ruhdan düşməyin.

Özünüə uyğun dərş qrafiki yaradın.

Nə edəcəyimizi bilmədən öyrənməyə başlamağımız qəliz məsələdir. Yaxşı deyiblər: planlama işin yarısıdır. Ona görə də, ilk iş kimi planlamani düzgün qurmaq lazımdır. Sən də həftənin hansı günlərini və ya gündə neçə saatını öyrənmə prosesinə sərf edəcəyini müəyyənədirin. Həmçinin, hansı gün hansı materialdan

yararlanacağını öncədən təyin edin.

Dil öyrənmək ümumilikdə uzun prosesdir və zamanınızı çox alacaq. Qısa müddətdə çox şey öyrənməyə can atmaq özünüə vaxtından öncə yormağın və dildən bezməyinizlə nəticələnmə bilər. Odur ki, qrafiki uzun müddətlik marafon üçün nəzərdə tutun və beyninizi lazımda artıq yükləməməyə diqqət edin.

Dili gündelik həyatınızın bir hissəsinə çevirin. Əgər dili yeni-yeni öyrəniirsinizsə, bu dildə olan cizgi filmləri izləyərək qulağınız dilə alışdırmağa başlaya bilərsiniz. Daha sonra maraq dairənizə uyğun videolarla zəngin Youtube kanalları tapın. Sadəcə dilin özünə fokuslanan yox, fərqli mövzulara da toxunan kanalları izləmək zamanla videolarla dərş olaraq deyil, hobbii kimi yanaşmağına səbəb olacaq.

Sosiallaşmaq

Günlük danışığı öyrənməyin açarı, yəqin ki, real kommunikasiyadır. Çalışın ki, dilin daşıyıcısı olan şəxslərlə dostlaşın və günlük olaraq söhbətləşin. Bundan əlavə, sizinlə eyni dili öyrənən insanları tapmağın indiki dövrdə xeyli asandır — onlar, adətən, eyni platforma və ya qruplarda toplaşır, oxşar problemlərin həlli üçün birlikdə çalışırlar. Siz də onlara qoşularaq öyrənmə prosesini əyləncəli hala gətirə bilərsiniz.

Dil öyrənmədə sizə yardımçı ola biləcək proqramlar-

1. Duolingo
2. Busuu
3. Drops
4. Hellotalk
5. Ling

Sevilin Abbasova

"Qarşıda Azərbaycanı böyük perspektivlər gözləyir"

“Prezident İlham Əliyevin 20 illik fəaliyyətinin hər ili barədə saatlarla danışmaq olar. Bu istiqamətdə onlarla kitablar, yüzrlə məqalələr yazılıb və bundan sonra da yazılmağa davam edəcək. Ölkə başçısı İlham Əliyev Azərbaycanın dövlətçilik tarixində qurucu Prezident, xalqı birləşdirən və ölkəni qüdrətli bir dövlətə çevirən lider və torpaqları işğaldan azad edib, ərazi bütövlüyü və suverenliyini təmin edən Müzəffər Ali Baş Komandan kimi qalacaq”. Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Musa Quliyev deyib.

nəticəsində qeyri-qanuni erməni silahlı qüvvələri ağ bayraq qaldırmaqla Azərbaycanın bütün ərazilərində suverenliyini tam təmin edən də məhz ölkə lideri İlham Əliyev oldu.

Deputat bildirib ki, əgər Ümummilli Lider Heydər Əliyev ölkəni iqtisadi, hərbi, siyasi böhrandan qurtardı, Azərbaycan dövlətçiliyinin əsasını qoydusa, 2003-cü ildən sonra Onun siyasi xəttini uğurla davam etdirən cənab Prezident İlham Əliyev Azərbaycanı sözün bütün mənalarda qüdrətli dövlətə çevirdi: "Ölkə başçısı Azərbaycanın hərtərəfli inkişafı üçün bütün lazımi işləri gördü. Neft gəlirlərinin qeyri-neft sektorunun inkişafına yönəldilməsi ilə ölkənin harmonik inkişafı təmin edildi. Eyni zamanda insan kapitalını düzgün qiymətləndirərək, Azərbaycan insanını keyfiyyətli və rəqabətli peşə sahibinə, kadrlara çevrilməsi üçün ölkə başçısı onların dünyanın aparıcı universitetlərində təhsil almasını təmin etdi. Dövlət başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan iqtisadiyyatı böyüdü və inkişaf etdi, ölkəmizin büdcəsi artdı. Azərbaycanın sosial-iqtisadi göstəriciləri ölkə tarixində olmayan rəqəmə qədər yüksəldi. Bu dövrdə Azərbaycanda 20 min kilometrden artıq yollar çəkildi, yüzrlə parklar salındı, mədəniyyət evləri, istirahət mərkəzləri, təhsil obyektləri, səhiyyə müəssisələri tikildi və xalqın istifadəsinə verildi. 2 milyon 700 minə yaxın iş yerləri açıldı. Azərbaycan bütövlükdə regionla yanaşı, bütün dünyanın diqqət mərkəzinə çevrilən və çox sürətlə inkişaf edən dövlətlərdən oldu. Ölkəmiz və dövlət başçısının beynəlxalq imici ən yüksək səviyyəyə çatdı. 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, 2023-cü ilin aprelində Laçında sərhədkeçid məntəqəsinin qurulması və 2023-cü ilin sentyabr ayında anti-terror tədbirləri

Qarşıda Azərbaycanı böyük perspektivlər gözləyir. İyirmi ildə başlayan işlərin, təməli möhkəm qoyulan uğurların yaxın illərdə daha böyük tənənəsini görəcəyik. Azərbaycan qarşısına qoyduğu bütün məqsədlərə çatacaq, o cümlədən Ermənistanla sülh müqaviləsi bağladıqdan sonra bütün kommunikasiyaların açılması, Naxçıvan və Türkiyə ilə quru əlaqələrimizin bərpa edilməsi ilə isə türk dünyasının coğrafi bağlantsının Azərbaycan üzərindən təmin olunması çox böyük tarixi hadisə olacaq.

Bununla yanaşı qarşıya qoyulan digər məqsədlər, Qarabağın inkişaf etməsi, ölkənin sosial-iqtisadi güclərinin möhkəmlənməsi və yaxın illərdə Azərbaycanın inkişaf etmiş sosial dövlətə çevrilməsi, Qərbi Azərbaycan İcmasının yaradılması ilə qarşıya qoyulan böyük məqsədə çatmaq və atababa yurdumuza dönmək imkanlarının reallaşması cənab Prezidentin qarşıya qoyduğu mühüm tarixi vəzifələrdir. İnanıram ki, 7 fevral tarixində keçiriləcək seçkilər zamanı da xalqımız birmənalı olaraq cənab İlham Əliyevə dəstək verəcək".

S. Hüseyinli

"Dini siyasiləşdirmək istəyənlər üçün ölkəmizdə yer yoxdur"

“Çox təəssüf ki, dünyada dini yaşamlar siyasiləşdirilir və islam dininə qarşı ikili standartlardan yanaşılmaqda davam olunur. Bu gün Qərb dövlətləri islam dini ölkələrin ictimai-siyasi həyatına müdaxilə etmək üçün din mövzusunda istifadə edirlər". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında millət vəkili Azər Badamov deyib.

Deputat bildirib ki, Qərb islam dini ölkələrində müharibələr törədir, dini-mədəni irs dağıdılır, günahsız insanlar öldürülür və öz çirkin niyyətlərini reallaşdırmağa çalışırlar: "O cümlədən, belə haqsızlıqlarla Azərbaycan xalqı da qarşılaşmışdır. Azərbaycan torpaqlarını 30 il işğal altında saxlayan Ermənistan bu ərazilərdəki islam dininə məxsus bütün müqəddəs yerləri təhqir edərək, yerlə yeksan etmişdir. Ermənistanda, öz ata yurdlarında yaşayan azərbaycanlılara qarşı etnik təmizlənmə həyata keçirilmiş, tariximiz və dinimizə aid bütün abidələr məhv edilmişdir.

Azərbaycan bu illər ərzində azərbaycanlılara, o cümlədən islam dininə məxsus abidələrin monitorinqinin aparılması ilə bağlı YUNESKO-ya və digər beynəlxalq təşkilatlara dəfələrlə müraciət etməsinə baxmayaraq heç bir reaksiya verilməmişdir. Bu gün Azərbaycan öz ərazilərində suve-

rənliyi bərpa etdikdən sonra Qərb, xüsusilə YUNESKO ermənilərin abidələri ilə maraqlanmağa və monitorinqin aparılmasına çalışırlar. Azərbaycan yenə də beynəlxalq ictimaiyyət üçün açıqdır və YUNESKO-nun monitorinqi Ağdamdan və ermənilərin dağıtdıqları digər ərazilərdən başlanılması təklif etsə də, onlar ancaq ermənilərin dini abidələri ilə maraqlı olduğunu bildirmişdir. Təbii ki, bu da dinin siyasiləşdirilməsi və ikili standartlardan yanaşmasının davamıdır. Onlar üçün islam dininin abidələrini məhv edilməsi və təhqir olunması qəbul ediləndir. Amma xristian abidələri toxunulmaz olmalıdır. Təbii ki, biz

öz dinimizə və tariximizə dəyər qoydurmağı bacarıyıq. Bunu 44 günlük Vətən müharibəsində və 20 sentyabrda keçirilmiş anti-terror tədbirlərində sübut etmişik. Azərbaycan tolerantlıq diyarıdır. Ölkəmizdə bütün dini konfessiya-

lara bərabər münasibət bəslənilir və din siyasi məqsədlər üçün istifadə olunmur. O cümlədən dini siyasiləşdirmək istəyənlər üçün də ölkəmizdə yer yoxdur".

Səbinə

Böyük Qayıdış: Füzulidə yaşanılan daha bir tarixi gün

Füzuli şəhərində 440 ailə olmaqla 1625 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edildi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 17 oktyabr 2020 - ci il tarixində xalqa müracətində "Şanlı Azərbaycan Ordusu öz xilaskarlıq missiyasını uğurla davam etdirir. Son günlər ərzində mən xalqına xəbər verərək, yeni azad edilmiş kəndlərin adlarını açıqlamışdım. Bu gün də böyük məmnunluq hissi ilə, böyük sevinc hissi ilə azad edilmiş növbəti yaşayış məntəqələrinin adlarını əziz xalqıma çatdırmaq istəyirəm. Bu gün Füzuli rayonunun aşağıdakı yaşayış məntəqələri işğalçılardan azad edilib – Qoçəhmədli kəndi, Çimən kəndi, Cuvanlı kəndi, Pirəhmədli kəndi, Musabəyli kəndi, İşıqlı kəndi, Dədəli kəndi və Füzuli şəhəri. Füzuli şəhəri işğalçılardan azad edilib, Füzuli bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!" - deyərək bildirmişdir.

Həmin tarixdən bizi üç ildən artıq zaman ayırır. Həmin zamanda işğaldan azad olunma tarixinin sevincini yaşayırdıqsa, bu gün artıq özəl sakinlərin davamlı olaraq həmin ərazilərə köç etməsi xəbərini eşidir və sevincimizi paylaşır.

ƏZƏLİ SAKİNLƏR DOĞMA YURDDA

44 gün ərzində Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə Ordumuz bütün dünyaya öz qüdrətini, gücünü nümayiş etdirdi. Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad olunan ərazilərimizə, eləcə də Füzuliyə səfərləri tarixi hadisələrlə yadda qalır. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanında istifadəyə verilməsi, Dövlətyarlı kəndində "Ağıllı kənd" in təməlqoyma mərasimi, Rəqəmsal Stansiya İdarəetmə Mərkəzinin təməlqoyma mərasimi, çoxmənzilli yaşayış məhəlləsinin təməlqoyma mərasimi və s. Füzulini abadlaşdırır. Füzuli şəhərində üçüncü yaşayış kompleksinin təməlinin qoyulması, eləcə də dövlət

başçısı tərəfindən inzibati binanın da təməlinin qoyulması işlərin planlı və sürətli aparılmasından xəbər verir. İnzibati binanın inşası üçün isə 4,4 hektardan çox ərazi nəzərdə tutulub. Burada parad meydanı, bir hektar sahədə park inşa olunacaq. Bundan başqa, digər regional qurumlar üçün də ərazi nəzərdə tutulub. Beş mərtəbədən ibarət inzibati binada ən müasir şərait yaradılacaq. Ən əsası isə onu qeyd edək ki, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi bu ərazilərin müasir zamanın tələblərinə uyğun qurulmasına və Böyük Qayıdışımızla özəl Qarabağ torpağında insanların rahat, firavan yaşamasına istiqamətlənib. Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimizdə aparılan abadlıq-quruculuq işləri özəl sakinlərin firavan həyatına yönəlib.

Füzuli qaynar dövrünü yaşayır. Böyük Qayıdış çərçivəsində özəl sakinlər doğma yurduna qayıdır. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun qazandığı Zəfər nəticəsində məcburi köçkünlərin 30 ildən sonra könüllü olaraq, təhlükəsiz şəkildə doğma yurdlarına qayıtmasına imkan yaranıb. Abadlaşan və daha da gözəlləşən Füzuli şəhərinin sakinləri hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunublar. Qeyd edək ki, köçürülən ailələr Füzuli şəhərində yenidən tikilən evlərdə məskunlaşdırılıb. Füzuli abadlaşır və yenidən qurulur. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının 2021-ci il yanvarın 14-də təməlinin qoyulması və 2021-ci il oktyabrın 26-da açılışı buradakı görülən işlərin eyni təzahürüdür. Cəmi 9 ay ərzində müasir standartlara cavab verən beynəlxalq hava limanının inşa edilib istifadəyə verilməsi və

bu layihənin tam dağıdılmış, heç bir adi infrastrukturuna belə olmayan bir ərazidə həyata keçirilməsi Azərbaycan dövlətinin iqtisadi qüdrətini göstəricisidir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müdrik siyasəti, siyasi iradəsi ilə Füzuli-Şuşa yolunun təməlinin qoyulması və qısa müddətdə müasir tələblər əsasında və keyfiyyətli surətdə istifadəyə verilməsi, o cümlədən Füzuli-Ağdam, Füzuli-Hadrut və digər avtomobil yollarının inşası xüsusi ilə qeyd olunmalıdır.

30 AİLƏ OLMAQLA 106 NƏFƏR FÜZULİ SAKİNİN KÖÇ KARVANI

Bu gün Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə böyük quruculuq işləri aparılır. "Mənim yadımdadır, füzulililərlə və digər rayonlardan olan keçmiş köçkünlərlə çoxsaylı görüşlərimdə, xüsusilə yeni şəhərciklərin açılış tədbirlərində deyirdim ki, bu, müvəqqəti yaşayış yeridir. Biz çalışırıq və çalışacağıq ki, sizin yaşayış səviyyəyinizi yaxşılaşdıraraq, həyatınızı müəyyən dərəcədə yüngülləşdirək, ancaq bu, müvəqqəti yaşayış yeridir. Torpaqlar azad olundandan sonra Füzulidə, Ağdamda, Zəngilanda, Qubadlıda, Laçında, Kəlbəcərdə, Cəbrayılda, Şuşada daha gözəl evlər tikiləcək, daha gözəl şərait yaradılacaq. Bax, bu gün gəldi, artıq bu, gerçəkdir, bu, realıqdır. Füzulinin yeni siması göz oxşayır.

Onu da bildirməliyəm ki, bu gün həm Füzulidə, həm bütün başqa şəhər və kəndlərimizdə həyata keçirilən layihələr dünya miqyasında şəhərsalma prinsiplərinin yeni qaydalarını təsbit edir və bunu təkcə mən yox, bir çox beynəlxalq ekspertlər qeyd edir", - deyərək Prezident çıxışlarının birində bildirmişdir.

Füzuliyə köç karvanları davamlı olaraq yol alır. Daha 30 ailə olmaqla 106 nəfər Füzuli sakinini doğma yurduna qovuşub. Bu gün Füzuliyə qayıdan köç karvanı respubli-

kanın müxtəlif ərazilərində yataqxana, sanatoriya, pioner düşərgəsi, yarımçıq tikililər və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış ailələrdən ibarət olub. Ailələr sevinc hissi ilə mənzillərinin açarlarını təhvil alaraq yeni evlərində məskunlaşdılar. Bununla da Füzuli şəhərində 440 ailə olmaqla 1625 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib. Qarşıdakı günlərdə Füzuli şəhərinə ailələrin köçürülməsi davam edəcək.

"2026-CI İLİN SONUNDA 22 MİN İNSAN FÜZULİ RAYONUNDA YAŞAYACAQ"

Hər bəy meydanında sözünü deyən Azərbaycan bu gün quruculuq meydanında da imza atdığı layihələri ilə sözünü deyir. İşğaldan azad olunan ərazilərdə böyük abadlıq-quruculuq işləri davam etdirilir. Bildiyimiz kimi, azad olunmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur yaşıl enerji zonası elan edilmişdir. "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın icrası nəticəsində nəzərdə tutulan hədəf göstəricilərinə uyğun olaraq 2026-cı ilədək ərazilərdə görüləcək işlər əhalinin təhlükəsizliyinin təmin olunmasına, eləcə də etibarlı, keyfiyyətli və dayanıqlı infrastrukturla təminatın həyata keçirilməsinə su, qaz, elektrik, istilik və s. infrastrukturun yenidən qurulmasına və s. yönəldilib. "Böyük Qayıdış Proqramımızın birinci mərhələsinin sonunda - 2026-cı ilin sonunda 22 min insan Füzuli rayonunda yaşayacaq, bütövlükdə isə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 140 min insan yaşayacaq. Yəni, bu, belə demək mümkündürsə, ən minimal göstəricidir. Mən əminəm ki, bundan daha böyük sayda insanlar məskunlaşacaq, çünki birincisi, bizim buna gücümüz çatır, iradəmiz var, Böyük Qayıdış Proqramı qəbul olunub, uğurla icra edilir, artıqlaması ilə icra edilir və əsas amil odur ki, bizim keçmiş köçkünlər səbirsizliklə o günləri gözləyirlər", - deyərək Prezident qeyd edib.

Bu gün Füzuli tamamilə yenidən qurulur. Mühəribədən çıxmış bir dövlət qısa zamanda Böyük Qayıdışın təntənəsini yaşadı. Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimizdə böyük abadlıq, quruculuq işləri davam etdirilir. Tikilən yeni evlər, ictimai binalar, sosial obyektlər özəl sakinləri qoynuna alır.

Zümrüd BAYRAMOVA

Bütün xalqların, bütün səmavi dinlərə tapınanların azad yaşadığı bir dövlət olan Azərbaycanın dünyanın multikulturalizm, tolerantlıq, dözümlülük, humanitar əməkdaşlıq mərkəzinə çevrilməsi əbəs deyildi. Ölkəmizdə bütün millətlərin və dinlərin nümayəndələrinin tam qarşılıqlı anlaşma, milli həmrəylik şəraitində yaşamaları üçün yaradılan şərait onu təsdiqləyir ki, cəmiyyətdə bərabərlik, demokratiya, bir sözlə, ədalət hökm sürür.

Azərbaycanda tolerantlıq, multikulturalizm, dinlər və mədəniyyətlərarası dialoq sahəsində müxtəlif tərəflərin bir araya gəlməsi istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, görülən işlər ölkəmizin dini tolerantlığın ünvanına çevrilməsində mühüm rol oynayır. Son illərdə bu sahədə onlarla beynəlxalq və regional konfrans, forum və simpoziumlara ev sahibliyi edən paytaxt Bakımız beynəlxalq aləmdə mədəniyyətlərarası dialoqa öz töhfəsini verib və bu proses davam etməkdədir. Azərbaycanı din sahəsində aparılan dövlət siyasətinin, ölkəmizin dinlər və mədəniyyətlərarası dialoqa dəstək verməsinin beynəlxalq aləmdə təbliğ edilməsi, ölkəmizin tolerantlıq təcrübəsinin yayılması baxımından Dünya Dini Liderlərinin Bakı Sammiti, Ümumdünya Mədəniyyətlərarası Dialoq Forumu, "Dövlət və din: qloballaşan dünyada tolerantlığın gücləndirilməsi" Beynəlxalq Bakı Forumu və digər beynəlxalq tədbirlər əhəmiyyəti baxımından təqdirəlayiqdir. Tolerantlıq əlbəttə ki, hüquqi dövlətin yox, mədəni və mənəvi cəhətdən inkişaf etmiş cəmiyyətin məhsulu kimi səciyyələndirilir. Bütün bunlarla yanaşı, bu və digər tədbirlərin təşkili Azərbaycan dövlətinin qlobal müstəvidə dinlərarası dialo-

Təbliği Fonduna 350,0 (üç yüz əlli) min manat ayrılıb.

AZƏRBAYCANDA DÖVLƏT-DİN MÜNASİBƏTLƏRİ TƏNZİMLƏNİB

Azərbaycandakı multikulturalizm mühiti müxtəlif xalqların və etnik qrupların dilinin, dininin və ümumilikdə mənəvi mədəniyyətinin inkişafına geniş imkanlar yaradır. Azərbaycanı dövlət-din münasibətləri tənzimlənilib, dini sahədə sabitliyə nail olunub, konfessiyalar arasında dözümlülük mühiti dövlət səviyyəsində qorunub saxlanılır. Tolerantlıq mühiti dövlət-din konsepsiyasına uyğun daha da möhkəmlənib, bu sahədə dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilib. Bu gün Ulu Öndərin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyev bütün sahələrə olduğu kimi, bu sahəyə də ayırdığı diqqət nəticəsində milli-mənəvi dəyərlərimizin yaşadılması, tarixi-dini abidələrimizin bərpası, dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində regionun lider dövlətinə çevrilib.

Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti nəticəsində ölkədə ictimai-siyasi sabitlik, milli-mənəvi

mızın və tolerantlığımızın simvolunun daha bir nümunəsidir.

Azərbaycan əhalisinin təxminən 96 faizini müsəlmanlar, 4 faizini xristianlar, yəhudilər, bəhailər, krişnalər və digər dinlərin mənsubları təşkil edirlər. Azərbaycanda pravoslav, katolik, lüteran və protestant təriqətlərinin, eləcə də tarixi Alban kilsəsinin mənsubları olan xristianlar yaşayır. Ölkənin xristian əhalisi əsasən Bakı, Sumqayıt, Gəncə şəhərlərinin, eləcə də Qax (gürcü pravoslavlar), İsmayıllı, Gədəbəy, Qobustan (molokanlar), Qəbələ və Oğuz (Nic qəsəbəsində və Oğuz şəhərində alban-udilər) rayonlarının əhalisidir. Şəmkir və Göygöl rayonlarında kompakt halda yaşamış alman-lüteranlar II Dünya müharibəsi zamanı Sovet hakimiyyəti tərəfindən deportasiya edilmişdilər.

liyyət göstərir. 2010-cu ilin oktyabrında isə Bakının Xətai rayonunda yerləşən üçmərtəbəli təhsil kompleksi ən müasir tələblər səviyyəsində istifadəyə verilmişdir. 450 yerlik mərkəzin digər təhsil müəssisələrindən fərqi burada yəhudi mədəniyyəti əsaslarının tədris olunmasıdır. Azərbaycanda yaşayan yəhudilər hər il öz bayramlarını qeyd edirlər. Bayram vaxtı sinaqoqda ibadət edir, şofar (musiqi aləti) səsləndirir, xüsusi ayınlar yerinə yetirir, yardıma ehtiyacı olan şəxslərə kömək göstərir, bir masa ətrafına toplaşaraq dualar edirlər.

FƏRQLİ DİNLƏRƏ SİTAYİŞ EDƏN İNSANLARIN TARİXƏN DOSTLUQ VƏ QARDAŞLIĞI

Sülh şəraitində birgə yaşayış modeli

qun inkişafına, qarşılıqlı anlaşma və insani həmrəylik kimi beşəri dəyərlərin təşviqinə, müxtəlif mədəniyyətlər və dinlər arasında əlaqələrin genişlənməsinə verilən töhfələrin davamıdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində qeyd etdiyi kimi, "Azərbaycanın qədim dinlərarası ənənələri vardır. Azərbaycan ictimai-siyasi quruluşundan asılı olmayaraq, bütün dövrlərdə bu istiqamətdə nümunəvi ölkə kimi özünü göstərmişdir. Əsrlərboyu ölkəmizdə bütün dinlərin, bütün etnik qrupların nümayəndələri bir ailə kimi sülh, mehribanlıq, dostluq, qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşamışlar. Azərbaycan çoxkonfessiyalı, çoxmillətli bir ölkədir və bu, bizim böyük sərvətimizdir. Dini və etnik müxtəlifliyimiz bizim böyük sərvətimizdir".

MULTİKULTURAL DƏYƏRLƏRİN DAHA DA İNKİŞAF ETDİRİLMƏSİ VƏ YÜKSƏK TOLERANTLIQ MÜHİTİNİN QORUNMASI

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin "Azərbaycanda dini qurumlara maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ölkədə mövcud dini konfessiyaların fəaliyyətini dəstəkləmək, habelə multikultural dəyərlərin daha da inkişaf etdirilməsi və yüksək tolerantlıq mühitinin qorunması məqsədi daşıyır. Sərəncama əsasən, Azərbaycanda dini qurumlara maliyyə yardımı göstərmək üçün Azərbaycan Respublikasının 2024-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinə 2,0 (iki) milyon manat, Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyası dini qurumuna 350,0 (üç yüz əlli) min manat, Bakı şəhəri Dağ yəhudiləri dini icmasına 350,0 (üç yüz əlli) min manat, Avropa yəhudilərinin Bakı dini icmasına 350,0 (üç yüz əlli) min manat, Azərbaycan Respublikasında Katolik Kilsəsinin Apostol Prefekturası dini qurumuna 350,0 (üç yüz əlli) min manat və Azərbaycan Respublikasının Alban-Udi xristian dini icmasına 350,0 (üç yüz əlli) min manat, habelə digər qeyri-islam dini icmalarına maddi dəstək məqsədilə Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Mənəvi Dəyərlərin

Dövlət başçısının Sərəncamına əsasən, dini qurumlara maliyyə yardımı ayrılıb

birlik, multikultural və tolerant mühit formalaşdırılıb. Dini etiqad azadlığı prinsiplərinin qorunması, dövlət-din münasibətlərinin qanunvericilik əsasında tənzimlənməsi, dini dözümlülük ənənələrinin möhkəmləndirilməsi, dini icmalar arasında qarşılıqlı əməkdaşlığın gücləndirilməsi və dini dözümsüzlük meyillərinin qarşısının alınması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirir.

Müasir dünyamızda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu sahəyə xüsusi diqqət və qayğısının nəticəsi olaraq bu gün dövlət və din münasibətləri özünün ən yüksək səviyyəsindədir. Azərbaycanda bütün dinlərin nümayəndələri öz dini ayinlərini azad şəkildə icra etməkdədirlər. Azərbaycanda bütün dinlərin nümayəndələri qarşılıqlı hörmət və anlaşma, sülh şəraitində birgə yaşayır və Milli Məclisdə təmsil olunurlar. Ölkədə mövcud ictimai sabitlik, vətəndaş həmrəyliyi və etnik dini dözümlülük mühiti mütərəqqi tarixi ənənələrdən bəhrələnən milli siyasətin məntiqi nəticəsidir.

Azərbaycanda yaşayan və savaşa zamanı müxtəlif xalqların nümayəndələri də şəhidlik zirvəsinə ucaldılar. Bu qardaşlığı-

ƏSRLƏRƏ SÖYKƏNƏN XRİSTIAN İCMASI

Bu gün ölkəmizdə 2250 məscid mövcuddur, 14 kilsə, 7 sinaqoq fəaliyyət göstərir. Bununla yanaşı, ölkə ərazisində 748 pir və ziyarətgah fəaliyyət göstərir. İbadət evləri ilə yanaşı, respublikada xristian və yəhudi dini tədris müəssisələri, o cümlədən pravoslav kilsələri yanında bazar günü məktəbləri, protestant icmalarının Bibliya kursları, yəhudilərin ibrət dilini, yəhudi dini və mədəniyyətini öyrətmə kursları və s. fəaliyyət göstərir.

Azərbaycan öz dini müxtəlifliyi ilə fəxr edir. Çünki Azərbaycan dünyanın ən qədim xristian dövlətlərindən birinin yerləşdiyi məkan olub və xristian icması əsrlər boyunca Azərbaycan tarixinin formalaşmasında iştirak edib. Təsədüfi deyil ki, xristian və müsəlman icmaları ilə yanaşı yaşayan və təqribən 30 minlik yəhudi icması isə Azərbaycanda iki min ildən bəri yaşamaqdadır. 2003-cü il martın 9-da Bakıda yeni yəhudi sinaqoqu açılmışdır. Bu, Avropada ən böyük sinaqoqdur. 2003-cü ilin sentyabrından Azərbaycanda ilk yəhudi məktəbi fəa-

Məlumdur ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 10 oktyabr 2017-ci il tarixli Fərmanı ilə ölkədə mövcud dini konfessiyaların dəstəklənməsini, mənəvi dəyərlərin qorunması və inkişafını, habelə bu sahəyə dövlət dəstəyinin gücləndirilməsini təmin etmək məqsədi ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu fəaliyyət göstərir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 9 fevral 2018-ci il tarixli Sərəncamı ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Azərbaycan xalqının tarixi ənənələrinə söykənən və dövlət siyasətinin məntiqi nəticəsi olan yüksək dini-mənəvi mühitin qorunub saxlanılmasını və inkişaf etdirilməsini, dini fəaliyyətin təşkili sahəsində yüksək ixtisaslı kadrların hazırlanmasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu yaradılıb. Multikulturalizmin həyat tərzinə çevrildiyi Azərbaycanın dünyaya tolerantlıq nümunəsi olaraq daha geniş tanılmasının vacibliyini, eləcə də ayrı-ayrı ölkələrdəki müxtəlif multikultural modellərə xas fəlsəfi, sosial, siyasi və digər aspektlərin Azərbaycan reallığında təhlili və təşviqinin əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Azərbaycan Prezidenti Cənab İlham Əliyevin məlum Sərəncamı ilə paytaxtımızda Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi yaradıldı. Multikulturalizm Mərkəzi yarandığı vaxtdan etibarən Prezidentin müəyyənləşdirdiyi Azərbaycanı, ölkəmizin multikultural dəyərlərini, tolerantlıq ənənələrini dünyada tanımaq hədəfini qurumun aparıcı istiqaməti elan edib. Azərbaycanda multikulturalizm ənənələrinin qorunub saxlanması, daha da inkişaf etdirilməsi və geniş təbliğ olunması məqsədi ilə 2016-cı ilin Azərbaycan Respublikasında "Multikulturalizm ili" elan edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin imzaladığı Sərəncamı ölkəmizdə multikultural mühitə olan münasibətin daha bir real ifadəsinə çevrilib.

Bütün bunlar deməyə əsas verir ki, Azərbaycan müxtəlif etnosların və millətlərin, fərqli dinlərə sitayiş edən insanların tarixən dostluq və qardaşlıq şəraitində yaşadığı tolerant ölkəyə çevrilib.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Fransa Senatının qətnaməsində ÇİRKİN NİYYƏTLƏR

Fransanın mövqeyi artıq çoxdandır ki, bəllidir və rəsmi Parisin Azərbaycana qarşı əsassız iddiaları da, həmin ölkə Senatının kağız üzərində qalan qətnamələri bir-birinin ardınca qəbul etməsi də, ölkəmizə qarşı qərəzin, eləcə də regionla bağlı məkrli niyyətin təzahürüdür. Fransa Senati bu dəfə də Azərbaycana qarşı qəbul etdiyi qətnamə ilə Cənubi Qafqazda sülhə qarşı olduğunu növbəti dəfə təsdiqləmiş oldu. Təsdiqləmiş oldu ki, bölgədə sülh, əmin-amanlıq Fransanı qətiyyənlə maraqlandırmır, əksinə, həmin Avropa ölkəsi eskalasiyada maraqlıdır və ügilərini kompensasiya etmək üçün Cənubi Qafqaza burnunu soxur və bu zaman ermənilərdən, Ermənistandan alət olaraq istifadə edir.

Bu dəfə də Senatın qəbul etdiyi qətnamədə yer alan iddialar və çağırışlar, hər dəfə olduğu kimi, qətiyyənlə reallığı əks etdirmədi. Dərhal bəlli oldu ki, bu dəfə də Makron və onun hakimiyyət

komandası ancaq ermənilərin, Ermənistan tərəfinin mövqeyindən çıxış edir və bununla belə öz məqsədləri üçün bütün vasitələrə, yalana da, böhtana da əl atmaqdan çəkinmir. Eyni zamanda, bir daha aydın oldu ki, Senat qətnamə qəbul edərkən heç bir normaları, reallıqları belə hesaba almır, yalan iddialarla çıxış etməyi məqbul hesab edir və hər nə yolla olursun Azərbaycanı hədəfə almağa çalışır. Bununla da rəsmi Bakıya qarşı təzyiqli niyyəti ortaya çıxır və həmin təzyiqlin fonunda da Parisin öz maraqları naminə daha məkrli planlar üzərində çalışdığı öz təsdiqini tapır.

Hər dəfə Fransa tərəfi, həmin ölkə Senati Qarabağ üzərindən iddialar irəli sürür. Daha dəqiq desək, artıq keçmişdə qalan Qarabağ məsələsini canlandırmaq üçün əldən-ayaqdan gedir. Dərhal hiss olunur ki, Paris qətiyyənlə mövcud reallıqla, Qarabağ məsələsinin artıq keçmişdə qalması ilə, Azərbaycanın öz gücü, öz potensialı hesabına hər şeyi həll etməsi ilə barışmaq istəmir. Əksinə, ermənilərin özlərinin belə barışmaqda olduğu məsələləri yenidən gündəmə daşımaqla, eskalasiya yaratmağa çalışır. Təsədüfi deyil ki, Fransa, daha dəqiq desək,

həmin ölkə Senati özünü Ermənistan parlamentinin Avropa ofisi kimi aparır və orada təmsil olunanlar ermənidən betər erməni kimi davranırlar. Azərbaycanın Qarabağ ərazilərini öz xoşları ilə tərk edən hayların artıq bir hissəsinin İrəvanı da tərk etməsi, digərlərinin mühacirətə hazırlanması, bir qisminin də Ermənistanda yaşamaq qərarına gəlməsinə baxmayaraq, Fransa Senati həmin ermənilərin Qarabağa qayıtmasını gündəmə daşıyır, onların hüquqlarının müdafiəsinin vacibliyi məsələsini az qala dünyanın ən vacib məsələsi, global məsələ kimi müzakirəyə çıxarır, üstəlik, kağız üzərində qalacaq da olsa, bir qətnamə də qəbul edir.

Ötən il Azərbaycanın apardığı 20 sentyabr tarixli antiterror tədbirlərini mütəmadi olaraq, fransızlar pisləyirlər və bu barədə danışıqları da bitmək bilmir. Öz problemlərini deyil, Cənubi Qafqazdakı vəziyyəti hər dəfə müzakirəyə çıxaran Fransa Senati bir növ, bölgədən bərk yapışan kimi görünür. Neokolonial siyasət aparmaları fonunda bütün dünyanın qınağına çevrilən, Afrika ölkələrində uğursuzluğa düşərək olan, sonra da oradan biabırçılıqla, rüsvayçılıqla qovulan, ölkə daxilində anqlo-saksonlarla bağlı problemləri olan

Fransanın elə bil ki, Ermənistandan, erməni bacılarından başqa dərdi-səri yox imiş. Əslində, Fransanın dərdi də, problemi də yeterincədir və bu Avropa ölkəsi digər regionlardakı ügilərini Cənubi Qafqazla kompensasiya etmək və ümumiyyətlə həmin bölgəyə oxulmaq niyyətindədir və bunun üçün də Ermənistandan, ermənilərdən alət olaraq istifadə edir. İndi ermənilərin bəziləri də elə zənn edirlər ki, guya fransız bacıları onlar üçün dəridən-qabıqdan çıxırlar. Rəsmi Paris isə məhz keçmişdə qalan Qarabağ məsələsini yenidən gündəmə daşımaq planı ilə Rusiyanın bölgədə olan mövcudluğunu ələndən almaq, siyasi balansını erməni baş nazir Nikol Paşinyanın, onun hakimiyyət komandasının, dolayısı ilə isə Fransanın xeyrinə dəyişmək niyyəti güdür.

Sözsüz ki, Fransa Senatının qəbul etdiyi qətnamənin absurd olduğunu bütün dünya ictimaiyyəti də, beynəlxalq qurumlar da, hətta fransızlar özləri də yaxşı bilirlər. Yaxşı bilirlər ki, Azərbaycan anti-terror tədbirlərini beynəlxalq hüquqla tanıyanmış öz ərazisində aparıb və bunun üçün nə Ermənistandan, nə Fransadan, nə də hansısa bir ölkədən, yaxud beynəlxalq təşkilatdan icazə alması deyildi. Bilirlər ki, aparılan əməliyyatlar öz suverenliyinə qarşı təhdid olan separatçılara qarşı olub və bu məsələdə də Azərbaycan haqlıdır. Separatçılara, yəqin ki, hansısa bir ölkənin qəbul edəcəyini təsəvvür belə etmək mümkün deyil və bu baxımdan ölkəmizin apardığı əməliyyatlarda qeyri-adi heç nə yoxdur ki, bunu kimə bayraq edərək vaxtaşırı qətnamə qəbul etsin. Hər halda, Fransa bunu, yəni separatçılığı qəbul edirsə, buyursun həmin o separatçılara öz torpaqlarında məskunlaşdırın. Amma biz yaxşı bilirik ki, Fransanın bir neçə şəhər meri separatçıların da yox,

sırası ermənilərin özlərinin həmin şəhərlərdə məskunlaşmaq arzusunun belə peyda olduğu zamanda tez bəyanat verərək, bunun mümkünsüzlüyü barədə erməni cəmiyyətinə xəbərdarlıq etmişdi. İndi həmin ölkə Senati nədən dem vurur?

Qarabağ ərazilərini erməni əsillilərin könüllü, yaxud da Ermənistan hakimiyyətinin, eləcə də qondarma rejimin təkidi ilə tərk etdiyi artıq hamıya bəllidir. O da bəllidir ki, həmin ermənilər əraziləri tərk etdikləri zaman onlara qarşı birçə dəne də olsa təzyiqli, yaxud zor tətbiq edilməyib. Əksinə, əvvəla, rəsmi Bakı tərəfindən onlara getməmək, Azərbaycan vətəndaşlığını qəbul edərək həmin ərazilərdə yaşamaq təklifi edilib. Təhlükəsizliklərinin təminatı barədə də bildirilib. Üstəlik, Azərbaycanın digər vətəndaşları ilə eyni dərəcədə vətəndaşlıq vəd edilib, amma onlar bütün bunlara məhəl qoymadan ərazilərimizi, 30 il müddətində yaşadıkları Azərbaycan ərazilərini tərk edib, Ermənistana üz tutublar. Bu zaman onlar ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində erməni vəhşiliyi, ölüm təhdidləri, işgəncə, əzab fonunda ayaqyalın, başıaçıq öz dedə-baba yurdlarını keçilməz dağ yolları ilə tərk edən, buna görə də ayaqları donan azərbaycanlılar kimi yox, xüsusi avtomobillərində magistral yollarla gediblər. Hətta gedərkən onlara qarşılaşdığı problemlərlə bağlı azərbaycanlılar müxtəlif yardımlara da ediblər. Bu barədə qeyd olunanlar video materiallarda öz əksini tapır, üstəlik, Avropa siyasətçiləri də öz səfərlərində bunun canlı şahidləri olublar. Amma Fransa Senati özünü korluğa, karlığa qoyub və orada təmsil olunan fransızlar özünü erməni bacılarının müdafiəçisi kimi göstərməkdən yorulmaq bilmirlər və onları həqiqətlər, reallıqlar qətiyyənlə maraqlandırmır. Çünki

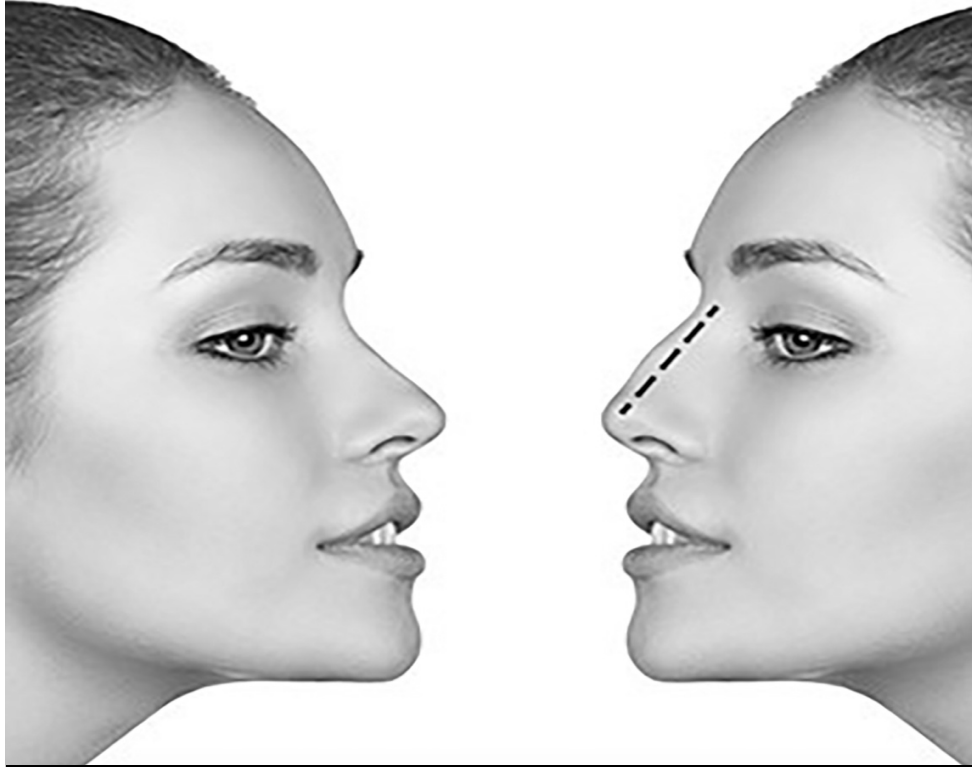
niyyətləri tamamilə başqadır və onlar çirkin niyyətliyərlər...

Həmçinin Fransa Senati Bakıda həbsdə olan separatçılar barədə də narazılıq ifadə edir, halbuki, onlar Azərbaycanın qanunvericiliyini, o cümlədən, beynəlxalq hüquq normalarını pozublar, eləcə də müharibə cinayətləri törədiblər və onların həbs edilməsində beynəlxalq hüquqa zidd heç nə yoxdur. Sual oluna bilər ki, dörd-beş nəfər separatçıya, cinayətə görə bu yekəlikdə kağız parçasını qətnamə deyib qəbul edərkən, Fransa Senati heçmi yada salmadı ki, ermənilər bu vaxta qədər minlərlə azərbaycanlı, özü də cinayətkarı yox, dinc sakini məhz Azərbaycan ərazisindən götürüb aparıb və hələ də onların taleyi haqqında məlumat belə yoxdur? Yəni heç yada da düşmədimi ki, ermənilər tərəfindən aparılan minlərlə azərbaycanlı barəsindən Ermənistan tərəfi danışmaq belə istəmir? Bəlkə rəsmi Paris fərqi-də deyil, amma bütün dünya fərqi-dədir ki, erməni əsilli separatçılar, cinayətkarlar Azərbaycanda sağ-salamatdırlar və mütəmadi olaraq, onlar barəsində həm ailə üzvlərinə, həm də geniş ictimaiyyətə məlumat verilir, amma bizim soydaşlarımızın öldüsü, yaxud qaldığı barədə rəsmi İrəvan bir kəlmə demir, və ya deyə bilmir. Niyyə bunu da öz qətnaməsində qeyd etməyib həmin o Fransa Senati və həmin qurumun üzvləri öz qərəzli mövqeyinə görə heçmi utanmaq niyyətində deyillər? Görünür ki, belə bir niyyətləri yoxdur və bu da onu deməyə əsas verir ki, bütün bunları bilən, ancaq etiraf etməyən Fransa Senatının da, rəsmi Parisin də məqsədi Qarabağın və erməni əhalisinin üzərindən bölgədəki siyasi oyunlarını davam etdirməkdir.

Heç kim üçün sırr deyil ki, artıq bir müddətdir Fransa Ermənistanın silahlandırılmasını açıq şəkildə həyata keçirməkdədir. "Bastion" texnikası artıq Ermənistana çoxdan daşınıb. İrəvan və Paris arasında imzalanan müqaviləyə əsasən Fransa Ermənistana "Mistral" yaxın mənzilli hava hücumundan müdafiə sistemləri, eləcə də Ground Master 200 radar sistemi verəcəyi də etiraf olunur. Fransa Senati hücum silahı olan "Sezar" artilleriya sistemlərinin verilməsi barədə də hökumətə çağırış edib. Hindistanın Ermənistana göndərdiyi ağır texnika və hücum silahlarının arxasında da Fransanın dayandığı barədə də artıq informasiyalar üzə çıxıb. Bütün bunlar nə deməkdir? Fransa nə etmək niyyətindədir? İşğalçı bir ölkəni silahlandırmaq, bölgədə gərginliyi artırmaq nəyə hesablanı bilər? Hər halda, sülhə, əmin-amanlığa hesablanı bilməz. Deməli, Fransa Senatının bəyanatında da, qətnaməsində də çirkin niyyətlər var və bunu ermənilər nə qədər tez başa düşsələr, onlar üçün bir o qədər yaxşı olar. Çünki onların belə silahlanmasına, təxribatçılıq hərə-kətlərinə, fransızlar yox, özləri cavab verməli olacaqlar. Ermənistanı poliqona çevirmək niyyətlərindən Fransa qətiyyənlə əl çəkmək niyyətində görünmür, baxmayaraq ki, buna görə zərbəni Ermənistan almalı olacağı bəlli məsələdir. Deməli, rəsmi Parisin ermənipərəst mövqeyində də, Fransa Senatının məsuliyyətsiz və əsassız qətnamələrində də çirkin niyyətlər var...

İnam Hacıyev

Uğursuz burun əməliyyatlarının aqibəti necə olur?

Rinoplastika insanların həm estetika, həm də sağlamlıq baxımından üstünlük verdiyi əməliyyat növüdür. Əməliyyatın sonunda burunun forması dəyişir və görünüşü daha xoş olur.

Əvvəllər daha çətin şərtlərdə edilən rinoplastika indi texnologiyanın inkişafı ilə daha rahat hala gəlib. Bu səbəbdən bir çox insan burununda gördükləri problemləri düzəltmək üçün mütəxəssis həkimlərə müraciət edir. Bəs, uğursuz rinoplastika əməliyyatı olunanların aqibəti necə bitir? SİA mövzu ilə bağlı araşdırma aparıb.

Rinoplastika əməliyyatının riskləri nələrdir?

Sağlamlıq məqsədilə edilən hər əməliyyatda risk var. Təbii ki, bu problem rinoplastikaya da aiddir. Bu risklər əməliyyatdan əvvəl həkim tərəfindən xəstə ilə paylaşılmalıdır. Bu, etik cəhətdən vacibdir.

Burun çox həssas olduğu üçün qanaxma riski həmişə var. Əməliyyat zamanı və əməliyyatdan sonra qanaxma baş verə bilər. Ancaq qanaxma həyatı qan itkisi demək

deyil.

Bəzi şərtlərdən yaranan problemləri aradan qaldırmaq üçün əməliyyatdan sonra ikinci bir əməliyyat edilə bilər. Xüsusilə nəfəs almağı çətinləşdirən ağırlaşmalar inkişaf edərsə, bu əməliyyat məcburi ola bilər.

Rinoplastika əməliyyatı zərərli-dir-mi?

Rinoplastika təkəcə formanı düzəldən deyil, həm də burundakı problemləri aradan qaldıran əməliyyatdır. Buna görə də təbii formada ola bilər, amma yaxşı nəfəs almağa mane olarsa, müdaxilə edilməlidir. Bu baxımdan bunun birbaşa zərərli olduğunu söyləmək düzgün olmazdı.

Rinoplastikadan sonra nələrə diqqət edilməlidir?

Rinoplastika yalnız əməliyyat mərhələ-

sindən ibarət deyil. Rinoplastika əməliyyatının bərpası prosesində xəstə özünə yaxşı baxacaq və diqqət etməli olduğu şeyləri ön plana çıxaracaq ki, bu da sağlamlığını tez bir zamanda bərpa etməyə imkan verəcək. Əməliyyatdan sonra mütləq başınızı yuxarı qaldırın, soyuq kompreslər edin, birbaşa günəşə çıxmayın, ağır idmanla məşğul olmayın. Bu tədbirləri gördüyünüz zaman çox tez sağalıb həyata dönüşünüzü sürətləndirə bilərsiniz.

Uğursuz estetik burun əməliyyatı, əvvəlki rinoplastika əməliyyatı zamanı burun formasında arzuolunmaz dəyişikliklərin baş verməsidir. Nəfəs alma problemi kimi səbəblərlə həyata keçirilən ikinci rinoplastikaya revizion rinoplastika deyilir. Uğursuz rinoplastikadan sonra əməliyyat çox daha mürəkkəb keçir. Ona görə də bu təcrübə tələb edən əməliyyatdır. Bu xəstələrin əksəriyyətinin estetik problemləri ilə yanaşı funksional problemləri də var. Ona görə də əməliyyat həm estetik, həm də funksional olaraq tənzimlənməlidir.

Korreksiya necə edilir?

Korreksiya ilk rinoplastika əməliyyatından sonra xəstənin yaşadığı şikayətlər və problemlər əsasında xüsusi olaraq planlaşdırılır. Bəzən geniş cərrahi müdaxilələr tələb edən revizion rinoplastika bəzi xəstələrdə kiçik toxunuşlarla tamamlanır.

Uğursuz rinoplastikadan sonra burun ucu estetik

Revizion burun əməliyyatının ən çox görülən səbəbi burun ucunun arzu olunan kimi olmamasıdır. İş o yerə çatıb ki, burnun ucu insanın profil görünüşünü tamamilə dəyişir və üzün formasını müəyyən edir. Bu səbəblə burun ucunda problem yarandıqda və ya uğursuz burun əməliyyatında arzuolunmaz nəticə olduqda burun ucu estetikası edilir. Bu cür cərrahi əməliyyatlara ümumiyyətlə burun salma problemlərində üstünlük verilir. Burun ucunda asimetriya olduqda, geniş və həddindən artıq yuxarı qalxdıqda da bu tətbiq edilir.

Uğursuz rinoplastikadan sonra ikinci əməliyyat nə zaman edilməlidir?

Uğursuz rinoplastikadan sonra ikinci rinoplastikanın vaxtı düzgün tənzimlənməlidir. Xəstələr bu nöqtədə tələsik hərəkət etməyi üstün tutsalar da, tam sağalma prosesini gözləmək faydalıdır. Uğursuz rinoplastikadan sonra xəstələrin ödemi (şişkinlik) tam aradan qalxmadan və burun son formasını almadan növbəti burun əməliyyatına qərar vermək yanlış nəticələrə gətirib çıxaracaq. Buna görə də ikinci rinoplastika üçün 6 ay ilə 1 il arasında gözləmək tövsiyə olunur.

Uğursuz rinoplastikadan sonra hansı problemləri düzəltmək olar?

- həddindən artıq yuxarı qaldırılmış burun
- burun əyriliyi
- Kəmərlili burun
- Nəfəs alma funksiyaları ilə bağlı problemlər
- burun ucunun asimetriyası
- qığırdaq çıxıntıları
- burun dəliklərinin asimetriyası

Uğursuz rinoplastika aşağıdakı yollarla baş verə bilər:

- Rinoplastikadan sonra burun üz ilə uyğun gəlməyə və ya qeyri-təbii görüne bilər.

- Burunun arxa hissəsində çökmə, asimetriya və ya burun ucunun formasında dəyişiklik kimi problemlər ola bilər.

- Rinoplastika zamanı burun içərisində struktur dəyişiklikləri edilərkən tənəffüs yollarında problemlər yarana bilər. Burun tıxanıqlığı, nəfəs almaqda çətinlik və ya burun dəliklərinin daralması kimi tənəffüs problemləri yarana bilər.

- Əməliyyatdan sonrakı çapıqlar bəzən arzuolunmaz şəkildə görünə bilər. Əməliyyatdan sonrakı sağalma prosesində çapıqlar görünürsə və ya fəsadlar yaranarsa, bu da uğursuz rinoplastika hesab edilə bilər.

- Uğursuz burun əməliyyatı insanın özünə inamına mənfi təsir göstərərək psixoloji problemlər yarada bilər. İstədiyi nəticəni əldə etmədikdə insan məyus ola və ya özünə inamını itirə bilər.

- Uğursuz rinoplastika halında, revizyon əməliyyatı və ya düzəldici prosedurlar tələb oluna bilər.

Ayşən Vəli

1990-cı il... Nə azad idik, nə müstəqil. Lakin azad ruhlu idik, müstəqil olmaq ən ümdə arzumuz idi. Çünki azadlığı çox arzulayıb, ancaq cəmi 23 ay dadmışdıq. Bu müstəqilliyin əlimizdən alınması üçün başımıza olmazın oyunları gətirilsə də, lakin qanımızda coşan azadlıq eşqi nə 18-də, nə də 90-da sönmək bilmirdi. Odu ki, 70 illik sovet quruluşunun təmali laxlamağa başlayanda, artıq biz azad olmaq, müstəqil respublika qurmaq üçün ayağa qalmış, Azadlıq meydanına axışmış, gecəli-gündüzlü müstəqillik uğrunda mübarizəyə başlamışdıq.

Lakin bu mübariz qanadımızı qırıb 1918-1920-ci illərdəki kimi yanımıza salmaq xülyasında olanlar yenə var idi. Yenidən sovet maşınının sürətini artırmaq, bu quruluşu bərpa etmək istəyənlər Azərbaycandakı bu mücadiləni boğmaq, insanların müstəqillik arzularını üzərində sovet quruluşunun dağıntılığını bir yerə yığmaq, onu əbədləşdirmək istəyirdi.

Elə 1990-cı ilin 19 yanvarından 20-nə keçən gecə Bakıya sovet qoşunlarının yeridilməsi, mübarizə meydanındaca günahsız insanların qanına qəltan edilməsi, onlara qarşı amansız qətləmə törədilməsi ona xidmət edirdi. Lakin xalq azadlıq meydanından çəkilmədi. "Öldü var, döndü yoxdur",- deyərək mübarizəsini sonadək davam etdirdi. Və bu qətləmə törədənlərə necə mübariz xalq olduğunu sübut etdirdi.

Bəs qarşıda bizi nələr gözləyirdi?.. Bütün bunlardan xəbərsizdik. Elə həmin gündən üzərimizə qoşun göndərənlərin məkrli planları bir-birinin ardınca həyata keçirilməyə başlandı. Bu gündən düz 34 il əvvəl saldıığımız nəzər keşməkeşli yollarla haradan haraya gəlib çıxan bir xalqın tarixinin qəhrəmanlıq səhifələrini vərəqləyir, bizi aradan bir qərinyədək ötən dövrə yenidən aparır...

Biz müstəqilliyi necə bərpa etdik?

90-cı illəri xatırlayanlar bunu çox yaxşı bilirlər ki, biz müstəqilliyi həqiqətən də damla-damla, qətrə-qətrə bərpa edə bildik. Bu müstəqilliyin də taleyi 1918-ci ildəkinin eynisi idi. Yenə hər kəs bir tərəfdən onun bərpa olunmasına qarşı çıxır, əsrlərin arzusu olan azadlıq istəyini xalqımızın əlindən almaq üçün bütün yollardan istifadə edirdilər. O zaman Azərbaycanda hakimiyyətdə olanlar da təəssüf ki, bu cür qüvvələrə havadar çıxır, vəzifələrini itirməmək naminə qara qüvvələrin istəklərinə boyun əyirdilər.

Belə çətin bir dövrdə Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev 20 Yanvar faciəsinə etiraz edib Moskvadan Vətənə qayıtmışdı, xalqın təkidi ilə hakimiyyətə gəlməseydi, müstəqilliyimiz odövrkü hadisələr girdabında qurban gedəcəkdi. Lakin Ulu Öndər həmin hadisələrin axarını dəyişdi. Belə ki, ilkin olaraq səriştesiz vəzifəli şəxslər tutduqları vəzifələrdən azad edildi, ölkədəxili ixtişaşlara son qoyuldu, sabitlik bərqərar olundu. Daha sonra isə müstəqilliyin özülü möhkəmləndirilməyə başlandı. Ulu Öndər Azərbaycanı dünya miqyasına çıxardı, tanıtdı.

Lakin böyük Heydər Əliyev hakimiyyətə gələndə artıq həmin ünsürlər Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə xəyanət etmiş, torpaqlarımızın bir qismini düşməne satmışdı. Düşməni isə həmin ərazilərin sərhədlərində mövqelərini ele gücləndirmişdi ki, artıq həmin torpaqları yenidən müstəqilliyini bərpa etmiş ölkənin xilas etməsi mümkün olmayacaqdı. 90-cı illərin ictimai-siyasi mənzərəsinə bu gündən baxanda aydın görünür ki, xalq öz ərazilərinin mübarizəsinə qalxsa da, müdafiə üçün hakimiyyətdən kömək tələb etsə də, lakin onun səsinə səs verən olmadı. Beləliklə, Qarabağı və Şərqi Zəngəzurun müəyyən ərazilərini itirməli olduq. Minlərlə övladımız şəhid oldu, itkin düşdü, sağlamlığını itirdi.

Bütün bu hadisələrin fonunda müstəqilliyi

qoruyub saxlamağın nə qədər çətin olduğunu düşündükcə, yenə də o qənaətə gəlmək olur ki, bəli, Ulu Öndər həmin dövrdə hakimiyyətə gəlməseydi, Naxçıvan da Qarabağ kimi işğal olunacaqdı, üstəlik də müstəqilliyimizi də yenidən itirəcəkdik. Çünki Bakıda 20 Yanvar faciəsi törədilən gecə ermənilər Naxçıvan sərhədlərinə də hücum etmişdi. Ölkə daxilində bu iki böyük hadisənin əsas məqsədi Azərbaycanın dinclik şəraitində vaxt əldə etməsi, ölkənin iqtisadi gücünün nizamlanması, ordunun təkmilləşdirilməsi idi. Çünki bunlar olmasaydı, arxasında böyük qüvvələr dayanan Ermənistan bir qarış torpaq da geri almaq mümkün olmayacaqdı. Əksinə, yeni qırğınlar baş verəcək, yeni torpaqlar zəbt olunacaqdı.

Ümummilli Liderimizin uzaqqören siyasəti bütün bu məsələlərin həlli yolu oldu. Torpaqlarımızın son qarışınadək azad edilməyini bütün çıxışlarında bildiren Ulu Öndər Heydər Əliyev ölkəmizin ərazi bütövlüyünün

olan yox idi.

Beləliklə, biz hərbi yolu seçməli olduq. Çünki Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun işğal olunmuş əraziləri bizim tarixi torpaqlarımız idi və ölkəmizin sahib olduğu güc artıq onların düşməndən geri alınması günü gətirmişdi. Həmin gün 2020-ci ilin 27 sentyabrından başlayıb 10 noyabrında bitən 44 gün oldu. Azərbaycan xalqı Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi və milli ordumuzun qəhrəman əsgər və zabitlərinin birgə səyi ilə Qarabağı düşməndən geri aldı. Yenə də minlərlə şəhid verdik, qazi qazandıq, lakin alnımızın qara ləkəsini şəhid qanı yuyub apardı.

Qarabağa 30 il həsrət qalan üçrəngli bayrağımızı əzəli yurdumuzu qarış-qarış gəzdi, zirvələrə qalxdı, müstəqillik nəğməsinə o yurdlarda el-el səsləndirdi.

Bakıda başladıq, Xankəndidə bitirdik

Biz Bakıda müstəqil olmaq üçün bir yola çıxmışdıq. Müstəqil olduq da. Lakin zaman elə gətirdi ki, bu müstəqilliyi 30 il bütöv olmayan Vətənimizdə yaşamaq olmurdu. Bəli, müstəqil olduq, lakin bütöv ola bilmədik. Sanki üzərimizdə bir nəfəs qalmışdı, istəklərimizi tam olmağa qoymurdu. Bir tərəfdən hökmən çəkəcəyimiz acılar vardı: 30 il məcburi köçkünlərin acısı kimi, şəhid, qazilərimizin nakam taleləri, bir daha qayıtmayacaq sağlamlıq durumları kimi... Bir də bəxtimizə yazılan nadan erməni ilə qonşuluğumuz kimi...

Baxmayaraq ki, 44 günlük Vətən müharibəsində bu nadan qonşu ağ bayraq qaldıraraq təslim olmuşdu, Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan arasında imzalanmış üçtərəfli bəyanatda üzərinə düşən öhdəlikləri həyata keçirməyə razılıq vermişdi, lakin gəlin görək, xisləti bunları etməyə imkan verdi mi? Xeyr, vermədi. Düşməni nə minalanmış ərazilərin xəritəsini ortaya çıxardı, nə də bəyanatın 9-cu bəndinə müvafiq olaraq Naxçıvanı ölkə ilə birləşdirəcək dəhlizin reallaşmasına imkan verdi. Hələ üstəlik o ağırlıqda müharibədən sonra Xankəndidə yeni terrorçu qruplaşma meydana çıxdı. Burada münafiqlər törətməyə, dünyaya isə özlərini yenə məsum xalq kimi təqdim etməyə başladılar.

Lakin 2020-dən ötən 3 il ərzində bunlar hələ də anlamamışdı ki, qarşılarındakı 90-ların Azərbaycanı deyil, qarşılarında güclü siyasəti, ordusu, hadisələrə yanaşma və həllətmə bacarığı olan dövlət var. Onlar bu dövlətin tarixi ərazilərində istədikləri hərəkəti edə bilməzlər. Və bu dövlətin sərhədləri daxilində qanuna müvafiq şəkildə yaşaya bilərlər.

20 sentyabr 2023-cü ildə Xankəndidə aparılan lokal xarakterli anti-terror tədbirləri ilə bu ərazimiz də düşməndən tamamilə təmizləndi. Beləliklə də Şərqi Zəngəzurun işğal altında olan əraziləri düşməndən azad edildi. Məhz bundan sonra Azərbaycan bütövləşdi, ərazilərimiz tamlaşdı, müstəqillik dalğası sərhədlərimizin bu başından o başınadək yayıldı.

20 Yanvardan yola çıxıb gəlib 20 sentyabrda dayandıq. Biri bizim xalq kimi müstəqilliyə başladığımız tarix, digəri isə dövlətimizi bütövləşdirdiyimiz tarix oldu. Bir başlanğıc bir son arasında isə 33 il-bir qərinə yaşandı.

Beləliklə, biz bir qərinə içərisində 270-üç yüzilliyə yaxın dövrdən sonra bir salnamə yaratdıq. Həm dövlətimizi müstəqil etdik, həm də üç əsrə yaxın bir dövrdən sonra bütövlüyünü təmin etdik. Və bir qərənəlik zaman kəsiyində belə qənaətə də gəldik ki, bəli, dövlətin başında layiqli və güclü başçı olmayanadək, orduya ağıllı və uzaqqören sərkərdə rəhbərlik etməyənədək bir xalq nə bütöv, nə də müstəqil ola bilər. Nə yaxşı ki, bu xalqın taleyində Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev və onun siyasi və mənəvi varisi cənab İlham Əliyev varmış. Yoxsa, biz hələ də 90-lardakı kimi mübarizə və mücadilə girdabında çabalamaqda, çıxış yolunu haradasa, kimdəsə axtarmaqda iddik...

Mətanət Məmmədova

20 Yanvar... 20 Sentyabr: başlanğıc və son

nin bir gecədə baş verməsi isə bütün bunların əvvəldən hazırlanmış plan olduğunu təsdiqləyən amildir.

90-cı illərdən ötən 30 il

1991-ci ildə "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyi haqqında" Konstitusiyası qəbul edildi. İlk dəfə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisində Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçirilən sessiyada üçrəngli bayrağımız müstəqil Azərbaycanın rəmzi olaraq dövlət bayrağı kimi qaldırıldı. Başımız üzərində 70 il dalğalandırılan bayrağın yerini azadlığımızın və arzularımızın rəmzi olan bayrağımız aldı.

Ulu Öndər ölkənin dağıdılmış iqtisadiyyatı üzərində yeni bir Azərbaycan qurdu. 70 il sovet quruluşunun tərkibində müstəmləkə ölkə yavaş-yavaş müstəqilliyə uyğunlaşdırıldı, dirçəldilməyə başlandı. Dövlət və dövlətçilik bərqərar olundu. Sovet ordusunun tükəntüləri ölkədən tamamilə təmizləndi. Və milli ordunun yaradılmasına başlandı.

Qarabağda vəziyyət isə dəyişilməz qalırdı. Nankor ermənilər sərhədlərimizdə hər saat, hər dəqiqə, gecəli-gündüzlü münafiqlər törədir, yeni ərazilər işğal etməyi planlaşdırırdı. Lakin bütün bunların qarşısı Ulu Öndər tərəfindən qısa zamanda alındı. Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsi imzalandı. Və həmin müqavilə-

bərsasının vacibliyini vurğulayır, bunun bir gün reallaşacağına əmin olduğunu söyləyirdi.

Həqiqətən də Azərbaycana zaman lazım idi. Müharibə başlamaq, torpaq azad etmək üçün böyük gücə ehtiyac vardı. Lakin ömür buna maneçilik törətdi. Ulu Öndəri itirdik, lakin onun ideyaları, gələcəyə hesablanmış inkişaf strategiyası 2004-cü ildə Prezident seçilən cənab İlham Əliyev tərəfindən eyni ideologiyaya istinadən davam etdirilməyə başlandı.

Torpaqlarımızın 2020-ci ildə azad edilməsində artıq ölkəmiz dünyanın tanıdığı güclü dövlətlərdən birinə çevrilmişdi. Prezident İlham Əliyev fəaliyyəti dövründə ölkənin ümumi inkişafını ordu quruculuğu ilə birlikdə həyata keçirmişdi. Hər dəfə torpaqlarımızın azad edilməsinin sülh yolu ilə mümkün olmadığı təqdirdə hərbi yolu ilə olacağını bildiren ölkə başçısı dövləti hər iki variant üçün hazırlamışdı.

Uzun illər Qarabağın sülh yolu ilə alınmasına çalışmışdıq. Çünki biz müharibə görmüş xalq idik. Birinci Vətən müharibəsində minlərlə soydaşımız şəhid olmuşdu, minlərlə övladımız sağlamlığını itirmişdi. Bu hadisələrin bir daha təkrar olmaması üçün dövlətimizin başçısı beynəlxalq kürsülərdən dünyanı ədalətə səsləyirdi, haqqın kimin tərəfində olduğunu görməyə çağırırdı. Lakin səsimizə səs verən, haqqı görmək fikrində

Dünyanı bitkilər xilas edəcək

Azərbaycanda qədimdən bəri təbii üsullarla müalicə metodları mövcud olub. Bir yerimiz ağrıyanda ya bitki dəmləyib içmişik, ya bitkini əzib yaramıza qoymuşuq, ya da bitki tərkibli dərman axtarmışıq. Minilliklər boyu bu torpaqlarda təbii insanlar müxtəlif xəstəliklərini elə təbiətin öz gücü ilə - heyvanlar, həşəratlar, sürünənlər, bitkilərlə müalicə edib. Amma türkçəyənin də öldürə biləcəyi insanlar, sağalda bilməyəcəyi xəstəliklər var. Bir bitki qədərində şafə, artığı ilə ölüm ola bilər. Bunun üçün bu elmin bilicilərindən məsləhət almaq lazımdır.

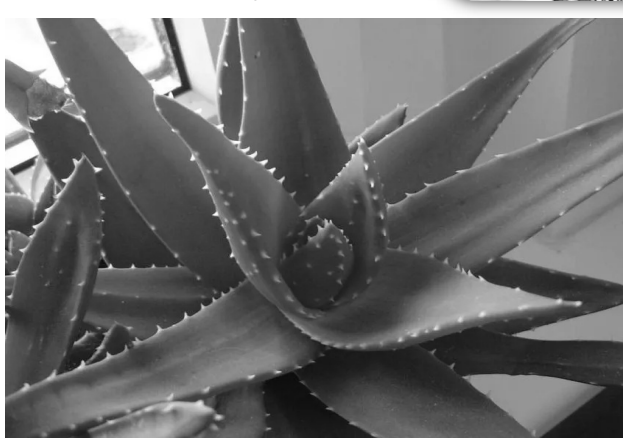
Hər coğrafiya üçün xarakterik olan xəstəliklər elə öz təbiətinin təbii ehtiyatları, canlıları ilə müalicə edilir. Elə bizim ölkəmizdə də bu cür müalicə metodları var. Məsələn, yanq yerinə kartof qabığı qoyulması, qızdırmanı salmaq üçün gicitkənlə, keçə piyi və sirkə

təmizlənməsinə kömək edir. Bütün hallarda, ağır xəstəliklərin müalicəsi üçün türkçəyə müalicəni özbaşına etmək doğru deyil, bunun üçün xüsusi kitablar və bilicilər var.

İnsanlığın tarixi qədər təbii təbabətində tarixi var, ilk insanın var olduğu gün elə bitkilərlə müalicə də yaranıb. Təəssüf ki, zamanla bu elm aşınmaya məruz qalaraq bəzə çox cüzi hissəsi gəlib çatıb. Amma indi məlum olan təbii təbabət elmi də cılız deyil, əksinə, bu sahənin biliciləri təbii təbabəti "dərya" adlandırırlar. Tibb elminin sürətli inkişafı təbii təbabəti "alternativ tibb" kimi bir küncə sıxışdırırsa

ilə bədənin ovulması, ayaq altına spirt çəkilməsi, ilan zəhərinin təsirinin öldürülməsi üçün dişlənmiş bölgəyə sirkə ilə gicitkən şirəsinin qarışığının tökülməsi, babasilin müalicəsində keçə piyinin tətbiqi kimi bir çox türkçəyələr mövcuddur.

Keçmişdə taun, cüzam, vəba kimi xəstəliklər qədər təhlükəli hesab edilən, "incə xəstəlik" adı verilən və dövrümüzün də ən çox yoluxan xəstəliklərindən biri olan vərem də limon, bal və sarımsağın qarışığından əmələ gələn xüsusi dərmanla müalicə edilirdi. Bu dərman nəinki vəremi sağaldır, elece də bütün orqanizmin yenilənməsi və

da bu gün dərmanla müalicəyə üstünlük verənlər qədər təbii təbabətin faydalarından yararlanırlar da var.

Döyüş meydanında yaralanan döyüşçünün yarasına tütün tökmək, infeksiya əleyhinə olan otları əzib bağlamaq hələ 100 illər qabaqlar insanlara məlum idi.

Zamanla həm daxili, həm də xarici yaralara bitkilərin gücü ilə qalib gələn insanlar bu elmin bilicilərinə çevrilirlər. İndi bir çox məşhur xəstəliyə tibbin özü əlac edə bilməyəndə təbii təbabət köməyə yetişir.

Alternativ təbabət deyildikdə həm bitkilər, həm də bəzi həşəratların köməyi ilə aparılan müalicələr nəzərdə tutulur. Alternativ təbabət arasında ən çox yayılan bitkilərlə müalicə hesab edilir. Dünyada yalnız Almaniya institut səviyyəsində araşdırılan bu elm bir müalicə metodu olmaqla yanaşı tibbin inkişafına da yaxından kömək edir. Özəlliklə son illər genetik dəyişikliyə uğramış qidaların insan orqanizmində yaratdığı fəsadları aradan qaldırmaqda müxtəlif otlardan istifadə edilir.

Bütün bitkilər tərkibindəki təbii maddələrə görə müxtəlif xəstəliklərin müalicəsində istifadə edilə bilər. İndi xərcəng, şəkərli diabet, mədə xorası, hepatit, ürək, revmatizm, on iki barmaq bağırsağın problemləri, qaraciyərin serrozu, qan-damar xəstəliklərinin müalicəsində bitkilərin köməyi ilə müalicə müsbət effekt verir. Bitkilərlə müalicənin üstün tərəfi odur ki, yalnız xəstə ola yox, tamamilə sağlam insanlar da ondan istifadə edərək sağlamlıqlarını qoruya bilərlər.

Amma bu elmin biliciləri deyir ki, bəzən tək bir meyvə, tək bir ot bir xəstəliyin sağlması üçün yetərli olmaya bilər. İmmun sistemini qüvvədə saxlamaq üçün xəstəyə müxtəlif otların kombinasiyasını içmək lazımdır, bu qarışımlar xəstəyə özəl olaraq təyin edilə bilər. Çünki bir çox bitkilərin təzyiqli salma, ürək döyüntüsünü artırmaq və ya nəbzi azaltmaq özəlliyi var.

Əgər siz hər hansı bir bitki ilə özünü müalicə etmək fikrinə düşmüşsünüzsə əvvəlcə o bitkini yaxşıca araşdırıb hansı xəstəliklərə xeyirli, hansına əks-göstərişli olduğunu aydınlaşdırın. Yaxşı olar ki, bunu təbii təbabətin biliciləri ilə məsləhət edəsiniz. Ola bilər ki, sizin xəstəliyinizin müalicəsində bitkilərin köməyi yetərli olmasın, ona görə modern tibbin imkanlarından istifadə etməyi də unutmayın. Diaqnoz ilə hər hansı bir xəstəliyinizi dəqiqləşdirəndə tibbin köməyindən istifadə ilə yanaşı alternativ tibbi də gözənd keçirin. Ancaq unutmayın ki, modern tibb kimi alternativ tibbdə də erkən diaqnoz böyük önəm daşıyır.

Xoşbəxtlikdən Azərbaycan elə bir iqlim qurşağında yerləşir ki, təbii təbabət üçün lazımlı olan bütün otlar yetişir. Lap "Müsyö Jordan"nın dediyi kimi, bura tam bir bitki cənnətidir. Otundan qanqalınadək hər bitkisi min bir dərddə dəva olan Azərbaycan bu xüsusiyyətinə görə bütün dünyada tanınır, gözəl Qarabağ isə əvəzsiz şəfali bitkilərin məskənidir.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda qədimdən bəri təbii üsullarla müalicə metodları mövcud olub. Təbii insanlar müxtəlif xəstəliklərini elə təbiətin öz gücü ilə - heyvanlar, həşəratlar, sürünənlər, bitkilərlə müalicə edib. Amma türkçəyənin də öldürə biləcəyi xəstəliklər var. Qeyd etdiyimiz kimi, hardasa bütün xəstəliklərin müalicəsində təyini mümkün olan alternativ tibbi sizə tətbiq edən bu sahədə yetəri qədər biliyinin olmasına diqqət edin. Modern tibb qədər alternativ tibb də düzgün təyin edilmədikdə qarşısını almaz problemlərə yol açar bilər.

Lalə Mehralı

Elçin Bayramlı

Telefonomaniya xəstəliyi: xilas yolu varmı?

İfrat elektronika asılılığının sağlamlığa ciddi zərərləri olduğu elm tərəfindən təsdiq olunub. Belə bir deyim var- texnologiya bizi istifadə etməsin, biz texnologiyanı istifadə edək! Bu deyim ən çox da mobil telefon sektoruna aiddir.

Adi müşahidələr zamanı əksər insanların, xüsusilə də, gənclərin texnoloji məhsulları başqalarına nümayiş etdirmək, onunla öyünmək üçün aldıqları görünür.

"Qonşudan qalma geri" misalı yenice bazara çıxan bahalı bir cib telefonunu, ailəsinin ya da özünün iqtisadi imkanlarını "zorlayaraq" satın alan, uzun aylar kredit borcu ödəməyə məcbur qalanları hamımız tanıyırdıq.

Bu telefonun funksiyalarının çoxundan istifadə edə bilmir. Lakin, yeri gəldi-gəlmədi onu çıxarıb nümayiş etdirmək, maqnitofon, ya da fotoaparət əvəzi istifadə etmək ona adi gəlir.

Tez-tez modelləri dəyişən smartfonları ehtiyac oldu olmağı konkret psixi problem və bir növ narkomaniyadır. Bəzən insanlarımız 1-ci 2-ci 3-cü 5-ci dərəcəli problemlərini kənarə qoyub bütün pullarını 10-cu dərəcəli olan yeni smartfon almağa xərcləyir, çoxu kreditə girir və sonradan problem yaşayır. Smartfon və proqram təminatı istehsalçıları elə bir sistem qurmağa çalışırlar ki, insanlar bütün günü internetdən ayrılı bilməsinlər. Müşahidələr göstərir ki, çox az adam smartfondan faydalı işlər üçün istifadə edir. Habuki, internet dünyasında faydalı resursların sayı hesabı yoxdur.

Məsələnin tibbi və sağlamlıq tərəfi də var. Mobil telefonların hormonal balanssızlıqlara və xərcəngə səbəb olduğunu göstərən onlarla elmi araşdırma var. Lakin iri telefon şirkətlərinin təzyiqli və təsiri ilə bir çox elmi institutlar, hətta Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının mütəxəssisləri belə bunu etiraf etməkdən çəkinirlər.

İsveç, Rusiya və Kanada alimlərinin müxtəlif vaxtlarda apardığı araşdırmalar mobil telefonla 2 dəqiqəlik danışıqın belə "azheymer", "parkinson", beyin xərcəngi və "multiskleroz" kimi sinir xəstəliklər yarada bildiyini, genetik dəyişikliyə, yuxusuzluğa, cinsi zəifliyə, sonsuzluğa səbəb olduğunu ortaya çıxardı.

Əlbəttə, bütün bu təhlükələrə baxmayaraq, smartfonlardan imtina etmək mümkün deyil, amma bəzi qaydalar əməl etməklə zərəri azaltmaq olar. Məsələn, danışıq zamanı aparatı başınızdan mümkün qədər uzaqda olmasına çalışmaq lazımdır. Mümkün qədər qısa danışmaq, telefonu arada sağ və sol tərəfə keçirmək lazımdır. Gecə yataq otağında telefon mütləq söndürülmüş olmalıdır. Dalğa zəif olanda və nəqliyyatla hərəkətdə olarkən telefondan istifadə etməmək lazımdır, çünki bu halda radiasiya min dəfə artır. Qanın tərkibində aparılan müayinələrdən bəlli olur ki, maqnit dalğalar erositlərin çökməsinə səbəb olur.

Problemin daha bir tərəfi isə mənəvi məsələlərdir. Azad internet açıq şəkildə psixtron terror, mənəvi deqradasiya platformasıdır. Bura cəmiyyət üçün təhlükə yaradan saxta məlumatlardan tutmuş, hər cür zorakılıq, intihar, zorlama, qətl və sair dəhşətli materiallarla doludur.

Xüsusilə də, uşaqlar mobil telefondan aralı tutulmalıdır. İnternet oyunlarının, bir çox videoların uşaqlarda çox ciddi mənəvi-psixoloji travma yaratdığı faktıdır. Son dövr uşaqlarının həddən artıq əsəbi, aqressiv, söz dilməyən və hegemon xarakterdə olmasında internetin əvəzilməz xidmətləri vardır.

Bu səbəbdən, uşaqlara xüsusən də 16 yaşadək smartfon verilməməlidir. Yalnız sadə telefon vermək olar. Uşaqlar internetdən valideynlərin telefonu və ya komputer vasitəsilə valideynin nəzarəti altında yalnız bilik almaq üçün istifadə etməlidir.

İnternet bıçaq kimidir, onun vasitəsilə minlərlə peşəni, işi, xarici dili öyrənmək də mümkündür, vaxtı mənasız əyləncələrə, zərərli materiallara sərf etmək də. Ağıllı adamlar faydalı tərəflərindən bəhrələnməyə çalışır. Ən son texnologiyalı cihazın sizdə olması vacib deyil. Əvvəlcə baxmalısınız- sizin bahalı smartfona nə dərəcədə ehtiyacınız var- eger eyni işləri dəfələrlə ucuz cihazda da etmək mümkündürsə. Obrazlı desək, "saqqalınız yoxdursa, saqqal darağına pul verməyə dəyməz".

Əli Kərimlinin 20 yanvar avantürası baş tutmadı

İnsanın qəlbi daşdan, dəmirdən ola ki, milli faciələrdən, fəlakətlərdən öz şəxsi mənafeyi üçün, xüsusilə də, siyasi dividend əldə etmək məqsədi ilə istifadə etsin. Təbii ki, belə daşlaşmış şəxslərə azərbaycanlı demək və damarında milli varlığımızı özündə əks etdirən qanın dövr etdiyini söyləmək mümkünsüzdür. Belələrinə adam demək, insan olduğunu söyləməkdə bəşər övladlarının haqlarını girmək deməkdir. Təəssüflər olsun ki, cəmiyyətimizdə hələ də özlərini siyasətçi kimi təqdim edib fəaliyyət göstərən siyasi partiya yetkililəri var. Onlara qarşı hələ də hüquq-mühafizə orqanlarının humanist davranması və əməllərinə qarşı hüquqi tədbirlər görməməsi həmin siyasətçilərin daha geniş formada əl qol atmalarına gətirib çıxarıb.

Təxribat planı şəkildə təşkil olunub

Hər bir ölkə vətəndaşı Şəhidlər Xiyabanını ziyarət etməyi özünə mənəvi borc bilir. Bu baxımdan, hüzn günlərində sıra ilə, təhlükəsizliyi təmin edən polisin müəyyənləşdirdiyi xətə hərəkət

edib, ziyarətlerini həyata keçirirlər. Kiməsə Şəhidlər Xiyabanını ziyarət edərkən mane olunmayıblar. Əksinə, ən yüksək şərait və imkanlar yaradılıb. Ə.Kərimli və trol dəstəsi sıxıq yaranması üçün əməli tədbirlər görən polisin qanunu tələblərinə riayət etməkdən imtina edib. Əli Kərimlinin rəhbərliyi ilə təlimatlandırılmış cəhəçilər əllərində bayraqlar və müxtəlif şüarlar səsləndirməklə izdihamın arasına daxil olub hərəkət etməyə cəhd ediblər. Söz yox ki, bu hal ziyarətçilərə hörmətsizlikdir, həm də təhlükəsizlik qaydalarına ziddir. Əgər yürüş keçirmək istəyirdisə, o zaman Ə.Kərimli onu başqa vaxtı, başqa yerdə keçirə bilərdi. Ə.Kərimli isə bu qaydaları nəzərə almadan bayraqlarla Şəhid Xiyabanına yürüş təşkil edib. Haqlı olaraq polis bunun qarşısını alıb. Həngamə və vay-şüvən bundan sonra başlayıb. Ə.Kərimli və trol dəstəsi sosial şəbəkələrdə hay-küy qaldıraraq iddia edirdilər ki, guya onlara ziyarət etməyə maneçiliklər törədilib. Hətta Sevinc Osmanqızının TV-sinə müsahibə verən Ə.Kərimli məsələ ilə bağlı xaricdəki dostlarını məlumatlandıracağını bildirdi. "Dostları məlumatlandırılıb" deyərək, təbii ki, Ə.Kərimli Avropadakı və ABŞ-dakı maddi və mənəvi dəstək aldıkları himayədarlarını nəzərdə tutur. Bu yerdə sual etmək lazımdır, Ə.Kərimli Fransa Senatı Azərbaycan haqqında qərəzli, erməni lobbisinin maraqlarını ifadə edən qətnamə qəbul etdi, siz buna etiraz etdinizmi? Yaxud Fransa Senatının qərarını tənqid edən açıqlama ilə çıxış etdinizmi? Fakt budur ki, Ə.Kərimli cəsəret nümunəsi ortaya qoya bilməyib. Çünki qorxub. Qorxub ki, etiraz etsə, pulu kəsilsə, dəstəkdən və himayə olunmaqdan məhrum etdilər. Bunun fonunda Şəhidlər Xiyabanında düzenlədiyi təxribatını özünəməxsus şəkildə tərtib edib, xaricdəki dostları vasitəsi ilə yaymağa çalışır. Bu yerdə deyiblər, "Həyasız və riyakar adamı islah etmək çətin olduğu qədər mümkünsüzdür".

İLHAM ƏLİYEV

Fikir verin, AXCP, Müsavat, Milli Şura funksionerləri hər fürsətdən yararlanmağa çalışırlar. Elə ki, insanların gur olduğu tədbirlər oldu və ya yığıncaqlar təşkil edildi, dərhal ondan siyasi maraqlarının istifadə edilməsi üçün müxtəlif şoular yaradır, məzhəkələr qururlar. Onlar üçün fərq etmir tədbir və ya yığıncaq hansı məqsədlə təşkil olunub. Yəni ümumxalq hüznünü olsa belə, nəzərdə tutduqları məkrli planlarını reallaşdırmağa çalışırlar. Bu kimi davranışlar həm də onu təsdiq edir ki, milli-mənəvi dəyərlərə hörmətsizlik onlar üçün adı haldır.

İctimaiyyət dağıdıcı müxalifətin pozucu əməllərinə etiraz etsə də...

Dəfələrlə ictimaiyyət dağıdıcı müxalifətin pozucu əməllərinə etiraz etsələr də, nəticəsi olmayıb. Yəni də Əli Kərimli, Cəmil Həsəni, Arif Hacı və digərləri ictimai maraqlarımıza qarşı olan fəaliyyətlərini davam etdiriblər. Hər il Xocalı soyqırımı və 20 yanvar faciəsi günlərində Əli Kərimli, Cəmil Həsəni və Arif Hacı təxribatlar törətməyə çalışıblar. Bu il də eyni pozucu əməllərini həyata keçirməyə cəhd etdilər. Ə.Kərimli başının trol dəstəsi ilə 20 yanvar faciəsinin ildönümü ilə bağlı Şəhidlər Xiyabanında aksiya keçirməyə cəhd etməklə bir daha məkrli qaranlıq məqsədlərə xidmət göstərdiyini nümayiş etdirdi. Hüzn günündə bayraqlarla izdihamın arasına daxil olmağa nə ehtiyac var? Nəyə görə Ə.Kərimli və ətrafında olanlar sıra ilə ziyarəti yerinə yetirməyə maraqlı qaranlıq məqsədlərə xidmət göstərmədilər? Təbii ki, bu sualların bir cavabı var, nə yolla olursa-olsun təxribatlar törətmək, ətrafda olanların diqqət mərkəzinə çevrilmək, mətbuatın gündəminə çevrilmək.

Proses nə qədər tez baş tutsa, İrəvan üçün bir o qədər imkanlar açılacaq, əks halda...

Vaxt daralır

bütün iqtisadi kanallar təqdim edilib"

Lakin bununla yanaşı, Ermənistanın xarici işlər nazirliyi İrəvanın Azərbaycandan Naxçıvana Mehri vasitəsilə maneəsiz əlaqə yaratmasının vacibliyi barədə Bakının bəyanatını da şərh edib. Ermənistan XİN yerli medianın sorğusuna cavab olaraq qeyd edib ki, Ermənistan hökumətinin müəllifi olduğu "Sülh qovşağı" layihəsi çərçivəsində Ermənistan

"Azərbaycan və Ermənistan arasında dövlət sərhədinin delimitasiya və demarkasiyası məsələləri üzrə iki ölkənin müvafiq komissiyalarının iclası yanvarın sonunda ikitərəfli formatda keçiriləcək. Üçüncü tərəfin iştirakı planlaşdırılmır".

SSRİ dövrünün son topoqrafik xəritələrinin ortaya çıxarılması...

Bu barədə Ermənistan baş nazirinin müavini Mqer Qriqoryanın ofisindən yerli mətbuata bildirilib.

Qeyd olunub ki, ilkin razılığa əsasən, sərhəd komissiyalarının növbəti iclası zamanı, ilk olaraq komissiyaların birgə fəaliyyəti haqqında əsasnamə layihəsi müzakirəyə çıxarılaçaq. "Eləcə də birgə iş zamanı hüquqi əhəmiyyətli sənədlər və aktların dəqiq müəyyənləşdirilməsi, müvafiq hüquqi əsaslarla tərtib edilmiş SSRİ dövrünün son topoqrafik xəritələrinin ortaya çıxarılması və aidiyyəti orqanlar tərəfindən dərc olunması, digər bu kimi məsələlər müzakirə ediləcək", məlumatda deyilir.

Rəsmi İrəvan: "Ermənistan tərəfinin bərpa və ya yaratmağı təklif etdiyi"

tərəfinin bərpa və ya yaratmağı təklif etdiyi bütün iqtisadi kanallar təqdim edilib.

Ermənistan bir həqiqəti unudur ki, artıq belə siyasi oyunbazlıqlar keçərli deyil.

Lakin hər şeyə rəğmən, görünən budur ki, rəsmi İrəvan sözügedən prosesi hər vaxt və müxtəlif vasitələrlə uzatmağa cəhd edir. Xüsusilə, Qərb havadarlarının bəyanatlarına güvənən Ermənistan bir həqiqəti unudur ki, artıq belə siyasi oyunbazlıqlar keçərli deyil və proses nə qədər tez baş tutsa İrəvan üçün bir o qədər imkanlar açılacaq. Bakı isə əsla səbir etmək fikrində deyil. Necə deyirlər, vaxt daralır...

Afət Tahirqızı

İşləyən anaların uşaq məsuliyyəti: nə etməli?

Hər gün bahalanan həyat şərtləri, sosial problemlər, ailə və maddi qayğılar qadınların işləmək istəyini bir az da artırır. İndi ailə yalnız ailə başçısının qazancı ilə kifayətlənə bilmir, əlavə gəlirə ehtiyac var və qadınlar südəmər körpələrinə rəğmən işləmək məcburiyyətində qalırlar. Buna, əlbəttə, sənayenin, texnologiyanın, iş imkanlarının inkişafı, qadınların təhsil səviyyəsinin yüksəlməsi də təsir edir. İşləyən bir ana olaraq bu yazıda həm uşaqlara baxmalı, həm də işləməli olan həmcinslərimin problemləri, qayğıları barədə bəhs edəcəm.

mir. Bəlkə də yeganə analıq anlayışdır ki, mədəniyyətlərə və cəmiyyətlərə görə dəyişmiş, transformasiya olmur, aşınmır, köhnəlmir. Bu elə bir fenomendir ki, bütün millətlərdə eyni rəngdədir, bütün inanclarda eyni dildədir, eyni xəmindədir, eyni mayadandır. Bütün cəmiyyətlərdə analıq müqəddəsdir, əvəzsizdir. Əslində hesab edilir ki, anaların iş dünyasındakı yeri, xüsusilə sənaye inqilabından sonra görün-

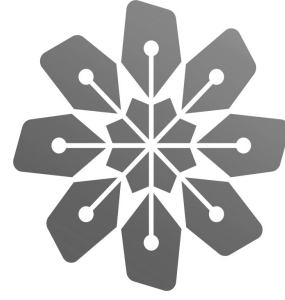
Analıq məsuliyyətdir, amma işləyirsə...

Biz – işləyən analar olaraq, işimizin tələb etdiyi problemləri və vəzifələri yerinə yetirərkən digər yandan uşaqlarımızın problemləri ilə də məşğul oluruq. Bəzən, yarananın işləyən uşaq qadınlara xüsusi güc, qüvvə verdiyinə inanıram, çünki gün ərzində o qədər qaynar həyatımız olur ki, sonra düşünərkən əslində bu tempin bizi xəstələndirə biləcəyini, lakin xəstələnmədiyimizə heyrət edirik. İşləyən ana olmaq uzun bir marafonda qaçmaq kimidir, final nöqtəsi olmayan, mükafat almadi-

ğımız, alışıqlanmadığımız bir marafon.

İşləmək, qadının məhsuldarlığını, ictimai nüfuzunu və özünə inamını artırır. İşləyən bir ana həm cəmiyyətə, həm ailəsinə faydalı ola bilər. İş həyatına ara vermədən davam edən bir ana olmaq isə ikiqat məsuliyyətdir. Çünki körpənin dünyaya gəlişi, südvərmə dönməsi, böyümə ərafəsi bir qadının əsla qaçırmaq istəməyəcəyi perioddur. Adətən bu dövr üçün dövlət analara məzuniyyət təyin edir, xərclər ödəyir. Lakin özəl sektorda, günümüz işlərdə analıq məzuniyyəti ödənişsiz olduqda bir çox qadın bu dövrü körpəsinin yanında ola bil-

məyə başladı. Tələbat oldu və qadınlar işçi qüvvəsi olaraq böyük bir yükün altına girdi. Əvvəllər yalnız ev işləri, ailə və uşaq baxımı ilə məşğul olan qadınlar həm akademik sahədə, həm də sənayedə boy göstərməyə başladılar. Yaxşı ki, bu inqilab oldu, yaxşı ki qadınlar mətbəxlərdən çıxdı, yaxşı ki, analar həm də yaxşı mütəxəssis ola biləcəklərinin fərqi vardı. Təhsilli ya təhsilsiz, iş həyatı olan, övladlarını tərbiyə edərkən heç usanmayan, yorulmayan, nə işini, nə ailəsini ikinci plana atmayan, həyat yoldaşına və ev işlərinə kifayət qədər vaxt ayıran bu anaların çiyinlərindəki yükün fərqi nədir?

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Gender, ailə və demoqrafiya məsələlərinin işıqlandırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Analıq qorxu deyil, olmamalıdır

Hər bir qadın ana olduqdan sonra böyük qorxular yaşayır. Bəlkə də bu qorxuların ən böyüyü ona yetə bilməmək, faydalı ola bilməmək qorxusudur. Xüsusilə bu gün analardan gözlənilən mükəmməllik səviyyəsi yüksək olmasa hətta depressiv vəziyyətə belə gətirib çıxara bilər bu qorxu. İşləyən analar ətrafdan stiqmaya məruz qalır: "uşaqla nə məcburdur iş?", "uşaq birinci dərəcəli işdir", "uşağını işinə satır" kimi qınaqlar yeni ana olmuş qadınları daha da təşvişə salır, yetə bilməmə qorxusunu artırır. Beləcə qadın karyera və analıq arasında seçim etməyə məcbur olur.

Bütün bunlar baş verərkən sadəcə işə gedib-gələn kişilər, o uşağın atası unudulmurmuz sizcə? Dünyaya uşaq gətirmək yalnız qadının istəyi və cəhdləri ilə olmur, bu, ailənin birlikdə verdiyi qərardır və məsuliyyəti hər ikisinin üzərinə düşməlidir. Valideyn olmaq tək qadınların üzərinə düşən vəzifə deyil, körpənin anası olduğu kimi, atası da var. Körpə ana bətnində böyüdü de, anadan doğulsa da, atanın da o uşaq üçün ana qədər məsuliyyəti var. Bu məsuliyyətlər sırasına körpənin baxımı, təmizliyi, qidalandırılması, məşğuliyyətlərinin təmin edilməsi və s. daxildir. Təbii ki, kişilərdə bu instinktin analardakı kimi yüksək olmadığını iddia edənlər də olacaq, amma kim əmin ola bilər ki bütün qadınlar analıq instinkti ilə doğurlar? Bizim də bilmədiyimiz, sıfırdan

öyrəndiyimiz duyğudur analıq.

Ana olmaqla işləmək bir-birinə əngəl deyil

Qadınlar illərlə işlədikləri vəzifələrdən, can qoyduqları işlərindən sadəcə uşaqları olduğu və daha ailəsinə başının qarışacağı ehtimalı üçün asanlıqla uzaqlaşdırılırlar. Amma kişi ata olanda cəmiyyətdə, iş həyatında çəkisi artır. İşgötürənlər hamilə və ya yeni ana olmuş qadın işçini çox sevməyə də yeni uşağı olan kişinin daha məsuliyyətli olacağına inanır. Bütün bu davranışların əsasında da gender məsələsi dayanmırmı?

Zənnimcə, qadınların karyerası və analıq məsuliyyətləri bir-biri ilə rəqabət aparmayacaq qədər əhəmiyyətli iki anlayışdır. Karyera bir qadının özünə edə biləcəyi ən böyük yaxşılıqdır, analıq hissi isə qadının övladına, yenə dolayısı ilə özünə göstərdiyi məsuliyyətdir. Biri digəri ilə müqayisə edilməməli, övladını dünyaya gətirən kimi iş həyatına qayıtmaq istəyən qadın xor görülməməlidir. Qadın, ana olduqdan sonra övladına nəyin ən yaxşı, nəyin ən pis ola biləcəyini hamıdan yaxşı bilən ilk insandır. Kimse onun övladına onun qədər can yandırmaz, kimse onun keçirdiyi narahatlığı keçirməz. Buna görə də bir qadını, bir ananı, südəmər körpəsi qucağında işlədiyi üçün ittiham edərkən düşünün. Onları ittiham etmək yerinə qadınun südəmər körpəsi olan qadınlara verdiyi, amma işgötürənlərin vermədikləri güzəştləri, imtiyazları tələb edin.

Lalə Mehralı

Yol qəzalarının əsas səbəbləri NƏLƏRDİR?

"Yol hərəkətinin təşkilində əsas çətinliklərdən biri də qəzaların qarşısını almaq və bu yöndə görüləcək işləri dərinləndirən analiz etməkdir". Bu barədə SİA-ya açıqlamasında nəqliyyat eksperti Aslan Əsədov deyib. Onun sözlərinə görə, yol hərəkəti təşkilinin əsas predmetlərinə sürücü məsuliyyətsizliyi, piyada məsuliyyətsizliyini misal göstərmək olar: "Hava şəraiti isə mövsümi olan bir şeydir. Bu insanları daha çox psixoloji cəhətdən cilovlayır".

Ekspert bildirib ki, hava şəraiti qəzaların sayına görə təsir edə bilər, amma yüksək

EKSPERT AÇIQLADI

faizli nəticələr birbaşa sürətə, diqqətsizliyə və yol hərəkəti qaydalarına layiqli münasibəti bəslənməməsinə, yol infrastrukturunda hansısa nizamlayıcı nişanlara önəm verməməyə işarə edir: Misal üçün deyə bilərik ki, xəbərdarlıqedic, məlumatverici nişan lövhələrinə əməl etməmək, özünü daha təcrübəli kimi sayaraq bunların diqqətə alınması kimi hallarla rastlaşılır. Bu kimi hallar Yol Hərəkəti Haqqında Qanunda öz əksini tapıb.

Rəşid Qarayev

Küçə heyvanları hansı halda məhv edilə bilər?

VƏKİL AÇIQLADI

"Sahibsiz heyvanlara qarşı mübarizə tədbirlərini yerli icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirirlər. Bu, Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 9 mart 2011-ci il tarixli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının yaşayış məntəqələrində it, pişik və ya digər ev heyvanlarının saxlanması Qaydaları"nın 10-cu maddəsində müəyyən edilib". Bu barədə SİA-ya açıqlamasında Azərbaycan Vəkillər Kollegiyasının üzvü Rəşad Əliyev deyib.

Onun sözlərinə görə, bu maddəyə əsasən, sahsız heyvanlar problem yaratdıqları halda əziyyətlərə, ağırlara məruz qoymayan üsullarla onların sayının azaldılması üçün zəruri tədbirlər həyata keçirilir: "Tutulan sahsız heyvanlar müvafiq siqnaçlarda saxlanılmalıdır. Ev heyvanlarının sayının planlaşdırılmamış artımı sterilizasiya (axtalama) vasitəsilə azaldılmalıdır. Heyvanlar quduzluğa, insan həyatı üçün təhlükəli olan digər xəstəliklərə tutulduqda və ya insanların həyat və sağlamlığı üçün təhlükə yaratdıqda məhv edilir".

Vəkil qeyd edib ki, müxtəlif səbəblərdən ölmüş heyvanların cəsədlərinin məhv edilməsi bəyartlıq nəzarətində olan heyvan qəbiristanlığında, yaxud mərkəzləşdirilmiş util zavodunda aparılır: "Ev heyvanlarının əzab çəkməsinə son qoymaq məqsədi ilə onlar məhv edilə bilər". Qanunvericilikdə heyvanlarla rəhmsiz rəftar edilməsi, bu cür davranışla onların şikəst və ya tələf edilməsinə görə məsuliyyət nəzərdə tutulub və bu əməli törətmiş şəxslər İnzibati Xətalər Məcəlləsinə əsasən beş yüz manat məbləğində cərimə edilir".

Rəşid Qarayev

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşıma Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Azərmətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressainform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Qasid Mətbuat Yayım – 0124931406, 0124938343
7. F.Ş.Ruhid Hüseyinov – 0124349301, 0505357898
8. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744

1 nüsxə 1 aylığı 13.20 AZN

6 aylıq 79.20 AZN

1 illik 158.40 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırıq!

Azərbaycanlı atlet gümüş medal qazanıb

Azərbaycanlı atlet Nazim Babayev Dünya Atletikasının bürünc səviyyəli "Yablonets qış turniri"ndə iştirak edib. SİA xəbər verir ki, atletimiz uzunluğa tullanma növü üzrə gümüş medal qazanıb.

İdmançımız Paris-2024 Yay Olimpiya Oyunlarına lisenziya xarakterli yarışda uzunluğa tullanma növündə 7.51 metrlik nəticə göstərüb.

Çörçillin protezləri 8000 funt sterlinqə satılacaq!

Böyük Britaniyanın sabiq baş naziri Uinston Çörçillin diş protezləri Çeltenhem şəhərində hərəcəda satılacaq. Bu barədə "The Guardian" nəşri yazıb. Qəzetin yazdığına görə, Çörçill İkinci Dünya Müharibəsi zamanı "Biz çimərliklərdə döyüşəcəyik" nitqini söyləyərkən məhz bu protezi taxıb. Uinston Çörçill demək olar ki, bütün həyatı boyu diş problemi yaşayıb. Gəncliyində bir neçə dişini itirib. Baş nazirin yanında həmişə protezlərin ehtiyat dəstləri olub.

Məlumata görə, qızıl çərçivəli protezlərin 5000-8000 funt sterlinq arasında satılacağı gözlənilir. Hərəcə fevralın 6-da keçiriləcək.

Baş redaktor:
Bəhruz Quliyev

Ünvanımız:
Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az

"ƏLİNCƏ" AZƏRBAYCAN XEYRİYYƏ
CƏMİYYƏTİNİN ORQANI.
QƏZET 1991-Cİ İL
YANVARIN 11-DƏN ÇIXIR
Tel: 598-33-90
Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi
ilə müəllifin mövqeyi
üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet bazar və
bazar ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur

Tiraj: 2700